

The People's Free Reading Room & Library.

LIBRARY RECORD OF ISSUE.

Accession No. _____

Class No. 1-122 Place No. _____

13 (1796)

22-10-56

૨૫૬૫
૪૬૧.૩૧
૨૧૧
(૨૪૪)
૧૨૫૧૬

મુંબઈનારતનશી

સદા પરીણામ દર્શક

એટલે

સંવત ૧૯૨૧ ના વરપમાં મુંબઈની પ્રજાને

શ્રેયના સદાથી થયેલી હાની અને

લાભ દર્શાવનાર.

હારય રમ્મ મિશ્રિત કવીતા રૂપી ગ્રંથ

મુંબઈનાર રતનશી વિદ્યમાન સામેલ

કચ્છ એજન્ડાની વ્યાપારી

મુંબઈ-મધ્યે

ગણપત કૃષ્ણજીના છાપખાનામાં છપાવ્યું.

સન-૧૯૬૫.

કીમત દર વૃક્ષ દીઠ રૂ. ૦૧

આ ઓપડી છપાવ્યાનો અખત્યાર કરતા

એ પોતે રાખ્યોછે.

વાંચનાર મુજનોને વીનંતી.

સવૈયો.

વીનતિ વાર ગણીક વંદુ પણ;
લાલચ રતુ નથી ધન લેવા.
અંતર આશ અહો નિશ ઐઠલિ;
દેશિ તણીજ બળવવી સેવા.
આગળ કાગળ થીજ ઠગાર્થ;
ગયા બહુ વિત્ત તે બાબત કેવા.
ભૂલ ભચ્યા ભડકીજ મુકો ન;
ખરેખર પત્ર નહીં આતેવા. ૧

આ ઓપડી બારકોટમાં કાલકાદેવીને રરતે રાંમવાડીને
નાકે શાં મનોરદામ રૂપજીની દુકાને મળશે.

કોટમાં મોદીખાંનામાં ઠકર નેણશી ઠાકરમીનાં માળમાં
જેઠા મુકદ્દમજી પાસે મળશે.

પ્રસ્તાવના.

હાલનાં સમયમાં વેપારી કીંવા સાધારણ પ્રજા શેરનાં મંદાના કુછંદથી ખુબ દ્રવ્યની હાંનીમાં આવી ગઈ છે. તો ત્યોનાં દુઃખમાં વધારો કરવાનાં હેતુથી આ ગ્રંથ રચાણો નથી કેવળ શદ્દાને તિરસ્કાર અને સાચા વેપાર ને સત્કાર દર્શાવવા પિતા પુત્ર સંવાદમાં તથા પ્રસીધ છંદો વાળી કવિતા માં દ્રવ્યવામાં આવ્યો છે.

* આવશ્યતઃ હરએક પ્રજાને શદ્દાથી જે નુકસાન થયું છે તે જુલાએ નઈ તથાપી ગણો સંમય વીત્યાથી વીસરજન થયું તો આગ્રંથ વાંચેથી ત્યો ને યાદ આવશે કે શદ્દાથી આવું દુઃખનીપત્તે છે. તેજાણી ને શદ્દા થી મન હટાડી ખરા વેપારે પ્રીતી લગાડશે.

શ્રીનાનશીલો તથા પ્યાડા ઈસ્વીનીગો જઈન્સ્ટ્રાક અને બેકો વગેરાં જેઓ બજારમાં જે જે નાંમથી ઓળખાતી હતી તે તે નામો કવિતામાં રચ્યા છે. તોપણ કોએ ટૂંકાણે છંદ નીયમ વાસ્તે અક્ષરો વધારે ઓછા કરવાપડ્યા છે.

છેલ્લે આગ્રંથ રચનારની સુગ પુરપોને એ પ્રાર્થના છે. જે કોએ ટૂંકાણું અશુદ્ધ જોવામાં આવેતો ક્ષમાકરી સુધારી વાચવું.

તા. ૧ આગષ્ટ એને ૧૮૬૫

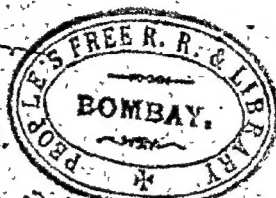
લા. ૨૦ સાં

શુદ્ધિપત્રક.

		અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૧	૧	ચકવીશમાં	એકવીશમાં
૪	૪	વેણુ	વિણુ
૪	૫	ક્રીથા	ક્રીધાં
૬	૬	હોહરે	હોહરોં
૬	૧	તેણી	તણી
૧૦	૯	ઉપાયથી	ઉપાયથી
૧૩	૭	કુલ	કુલ
૧૩	૧૧	ચક્રે	એક્રે
૧૩	૧૪	લઅં	લાંયં
૧૩	૧૫	ગામી	ગમી
૧૬	૧૪	કેનારાઈગરે	કૈનારાઈગરે
૧૬	૨૧	વિમારી	વિચારી
૧૭	૬	પ્રસ્ન	પ્રસંન
૧૭	૧૩	ગેધો	ગધો
૧૭	૧૬	એતી	અતી
૧૮	૧	વિમારીહ	વિચારીહ
૧૯	૬	ગાંડે	ગાંડે
૧૯	૧૧	ઈછે	એ રાગમાંછે
૨૦	૭	જાનઈશ્તાનુ	જાઈશ્તાકનો
૨૦	૮	કેલી	કોલી
૨૦	૧૧	લંડંના	લંડંનના
૨૦	૧૬	થઈપ્રસ્ન	થઈપ્રસંન
૨૧	૨	અવલ	આવેલ
૨૧	૪	ઉતચું	ઉતારચું
૨૧	૪	થાવને	થાવાને
૨૨	૧૮	બીજોધારે	બીજોધારે
૨૩	૯	નિખાલ	નિખલા
૨૪	૨૩	સંધુ	સિંધુ
૨૭	૧	અગને	આગલે
૨૯	૪	ચુખી	ચુંબિ
૩૯	૮	બોલએ	બોલાએ
૪૦	૭	મરે	મારે
૪૪	૫	ગરંથુ મુકવા ધરણે	ગરંથુગરંથુમુકવા

સદા પરીણામ દર્શક.

દોહરો.

રવિ શશિ કસ્યા પ્રકાશતા, ક્ષોણી ખમવા ભાર.
તે પ્રમુને વંદન કરે, ને જગ સરજન હાર ૧
શીમ નાંમી તે ઈશને, ને છે મુખદાતાર.
મટો વણું શેરનો, ઉદય થયો આવાર. ૨
ઓગણીશેં યકવીશમા, સારે મુંઝેશર.
કસ્યો મટો જઈ શેરનો, થઈ ગાંડાની પેર ૩
વરણન તેનું આ મમે, કરવા કસ્યો વિચાર.
પિતા પુત્ર સંવાદમાં, સમજવુંછુ સાર ૪
પૂછે પુત્ર પિતાપ્રતે પુંછુ આપણપામ.
વિણુ વેપાર વધે નહી, તેથી છૂબી ઉદાસ ૫

કવિતમનહર.

પુંછુ ખરી પાંચ લાખ હોયે હાલ તારેહાથ.
અરધનો આપલમાં માલ જા ખરીદી લે,
સંવા લાખ શેરમાં સા આસાંમીને વ્યાણુ આપ.
બાકીના અરધ સાર આંતા એ બેંકોમાં દે.
રયા હોયે જોડલાને તેટલા રોકડા રાખ.
અરજી ન મંવમાં ને જોખમ ધરમાંછે,

(૨)

ધરમાનું બેકમાનું ઓચીનું આવશે કામ.
વખતે વેપાર કીધે થાશે તે એકના બે, ૬

દોહરો.

વચન મુણી વીવેકના, ઉર ઉતર્યું નઈ એક
ઉતર પુત્રે આપીયું, વાંચ્યો ધરી વિવેક ૭.

ઓપાઈ.

બ્યાજ સતે હુપજે દસ રામ, હુતરવું જોખાને કામ.
કડકાએ મુદલ પાણુ જાએ, અંતે કાં તો હફતા થાએ

છપય

બ્યાજે પરને હાંથ રામ દશ માટે દેવું,
કડકાઓ જો પડે મુદલ પાણુ મુશકિલ લેવું.
એવો એ વેપાર ન આવે મારા મનમાં,
રાખેથી ધરમાએ વધે કિમતે નિજ ધનમાં,
વધ્યૂ દ્રવ્ય વેપાર કરી, વધ્યે કરે વેપાર,
આજે સેરો ખરીદીએ, પરમે એકના ચાર ૯

દોહરો.

કરવાચિત આહે ધણું, નકી નકી તત્કાલ.
આમા આપો જો તમો, થઈયે પલમાં ગ્યાલ ૧૦
મુણી જનક વિસ્મે થયો, કયું કરી બહુ રીશ.
હુખ દરીયામાં ફુલવા ઈછ્યે વિશવા વીશ ૧૧

ઓપાઈ.

બેટા તે પૂછી જે વાત, મુણી લ્હણમાં ઓ હુત્પાત
 એ વેપાર જુગારજ જાણ, દિઠો લાભ પણ અંતે હાણ ૧૨
 દોહરો.

વદે તનય શું કહો તમે, અંધટિત એવું નામ.
 માની હાની હાલની, કાં ટાળો મુજ હામ ૧૩

ઓપાઈ.

હાની મુની લેવી હાલ, સત કેવું ન રાખવું બાલ.
 દિઠો લાભ હાથેથી જાયે, કહો બાપા તે કિમ સખાય ૧૪
 સારી સંપત્તી આપણે ઘેર, તેના જઈને લઈએ શર.
 એકના એ બે ના ચાર, એવો અતિ લાભી વેપાર ૧૫
 માલ લઈ મોકલિએ બાર, થઈએ કોઈના તામેદાર
 અલ્પલાભ ને દુઃખ અપાર, તે ધંધો કીધે સું સાર ૧૬

કવિત મનહર.

જો લઈએ માલ તો દલાલ વિણ જને નહી,
 લીધા પછી તોળવાની તડખડ ભારીતો,
 તોળીને તપાસી લીધે સાર માહું આપણનું
 મુણીપલો ગાડી ગેરવજેની ખોવારિતો.
 મૂરખ મંજુરો થકી તુટે કાટે જાયે વળી,
 માયા કુડી મેનતથી જઈએ જટ હારીતો,
 એવાછે અનેક દુઃખ સુખ નહી સ્વપ્નામાં.
 ખરું ખરી ખોટ લાભ આપે જો મુરાંરીતો ૧

દોહરો.

પિતા કહે રે પુત્રતું, સટે સંપત્તી આય.

વેપારે મને તાહરે, ખોટ મોટ દરસાય ૧૮

ઓપાઈ.

હું પામ્યો ધન કરી વેપાર, કસ્યો નથી મેં સટે લગાર.

દુઃખવેણું સુખ તે કેમજ થાય, તપ કીધાથી સ્વર્ગે જાય. ૧૯

જળ થળ વાશી પ્રાણી જન, કર્તાએ કીધા હિત્તુજ.

દુઃખસુખ શિરનો રાખ્યો ભાર, તે ભોગવવો છે નિર્ધાર. ૨૦

દુઃખથી ત્રાસી નાઠા વંત, ભીખ્યાણું રાંધેલું અંત.

આખું પ્રભુએ સુખને કાજ, તે કરવું આપણ શિરતાજ. ૨૧

દોહરો.

કેછે સુત વિત પામિએ, વિણ મેનત આ રાર.

ગંગ આવે ધર આંગણે, કો કિમ જઈએ બાર. ૨૨

કુંડળિઓ.

સુખથી સંપત સાંપડે, દુઃખ સઈએ આ કાજ.

ધરમાં બેઠો ચોગુણા, નાણા થાએ આજ.

નાણા થાએ આજ, કરે જે મરદ બુધીનો.

ધિક વેપારી તેહ, હાનિ માજી જે ખીનો.

બાપા બમણાં થાય, આપો આસા જે સુખથી.

ત્રગણાં ત્રીજે દિન, સંપત્તિ સાંપડે સુખથી. ૨૩

(૫)

દોહરો.

જનક કહે જરૂર તુ, વિણ મેનત વિતે આય.

શેર વેપાર ને આ સમે, વિના દલાલે થાય. ૨૪

લખ્યું નઈ કંઈ કાગળે, નહિ દલાલનું કામ.

શેરોથી સુખ શો ગણો, હોય જીગારી કામ. ૨૫

બાપકને બેટે કયું, કિમ જીગાર કેવાય.

શેરે પારજ આમને, સુધરેલે થજ થાય. ૨૬

ચોપાઈ.

કિ હાં શેરને કિહાં જીગાર, અંતરે એમા અપરેપાર.

પતિ આળા જેવું એ કામ, વળી હાથ આપણને દામ. ૨૭

બેંક બેંગાલ નામે કરી, ત્રણ કોડની થાપણ ધરી.

પરોતેર શો ભાગો ભર્યા, એકે ચાર હજાર હથથ્યા. ૨૮

વળિ કરી મધરાત્રે નામ, માણત્રીશ લાખોનું દામ.

ઈટલા શો ભાગો આપિઆ, એકે દશ શો પૂરા થિઆ. ૨૯

મુબઈ નામે ત્રીજી થઈ, દોડ કોડની થાપણ લઈ.

ભાગ એક દશ શો નો ભચ્યો, એવો કાઠ દાનાએ કચ્યો ૩૦

એ આદે ખીજી જોટલી, ધંધે પરસ્પર રઈછે મળી

કરે શરાશી કેરું કામ, બ્યાજ વેચણી સોજજ રામ. ૩૧

બ્યાજે પુજી વધતી જાએ, લેતલ લોકો અધિક કમાએ.

નફા મહીત વેચાએ ભાગ, થાએ પ્રાપતિ જોઈલે લાગ. ૩૨

કુપગીઓ વેપારજ કરે, માલ મુલકથી લાવી ધરે.

નફો ખાઈને વેચે માલ, શેરહોલર થાએ ન્યાલ. ૩૩
 કંઈતો જાજ ચલાવે જાણ, આપણ તેને કંઈએ વાણ.
 કંઈતો વીમો માડે થોક, જાએ જાણુશ દામદે રોક. ૩૪
 કોઈ મજુરી કરે કામ, મળ વિજ છે લાખો દામ.
 પ્રેમ પુરે રાખી નિજ પાસ ઠીક કરી બાંધેજ કપાસ. ૩૫
 કોઈ કપાસે કાપડ કરે, માલ તેણી વખારો ભરે.
 નફો થાએ જટ વેચી ખાએ, હાંસલ તે ભાગે વેચાય. ૩૬
 ગ્યાસ કંપની લાઈટ કરે, અમિ ગાડિ સૂકાપર ફરે.
 પૂરે દરિઓ પથર ભરી, થશે લાભ વીશેષે કસી. ૩૭
 એવાં કામ હજારો હાલ, થિઆં આજ કોય થાશે કાલ.
 કાઠનાર કોડાધીપતી, કામ વિશે અગાધજ મતી. ૩૮
 સુધરે દેશ અબાદજ થાએ, જતો તણાં દારિદ્રો જાએ.
 તે કારણ કાંમો થાપીઆં, શેર ગરીબો ને આપિઆં. ૩૯
 તે શેરો દેવાય લેવાય, શેરતણો તે મરો કેવાય.
 દો બાજુ વેપારજ કરો, તમે પણ તેમજ આદરો. ૪૦
 કહો જુગાર તે કેમ કરી, પેહેલાં તમે વાત બચરી.
 સમાધાનજો સુજને થાએ, તો કરવાની મમતાં જાએ. ૪૧
 નહિ કાં કહે જઈ આ વાર દીલ નથી તેમાં લગાર.
 લાખો પળેમાં લાવું ઘેર, જઈ ખરીદુ એવા શેર. ૪૨
 દોહરો.

બાપ કહે સુત સુત થઈ, સસજી સાર અસાર.
 શેરો પછી ખરીદજે, કૌ છો વાર હજાર, ૪૩
 ૨ સાંચા. ૩ ધણા.

બેકો કામ શરાફિનું, કરતી આઠે જામ.
 ઉપજે બ્યાજ વિશેષ તો, થત* એકે દશરામ. ૪૪
 કુંપતિ પ્રેસ મળુરિયા, નફો કરે નિરવાર.
 સડો થાએ તે શેરનો, કીમત હદથી બાર. ૪૫
 કાપડ સૂતર કાગળો, ઈટ ઉપાવણ હાર.
 તે શેરો લેવા ચક્રિમ, મૂલ્ય એકના ચાર. ૪૬
 કંપની આ વેપારની, થઈ આ છે આકાર.
 મફો ખોટ જાણ્યાવિના, શેરોમાં નઈ સાર. ૪૭

કુંડળિઓ.

માટે માની માહેર, તજ તૃણા તત્કાલ.
 અલ્પ કાલમાં શેરથી, લોકો થશે ખેલાલ.
 લોકો થશે ખેલાલ, ખાટું પૂરવનું ખોશ.
 કાગળ કરમાં બહી, રાડ પાડીને રોશે.
 અરેબે દામે એહ, વેચાશે વાટે ઘાટે.
 લેનારાની ખુટ થતે, ચાર આના માટે.

દોહરો.

સુણી વચન પીતાતણાં, ઉચ સ્યો સુત સાક્ષાત.
 શકે તો બેકો ખરો, (પણ) તત્ત તપાસો તાત. ૪૮
 મારામાર વિચારવિણ, આપોછો અનુમત.
 આ તો વખત કમાઈનું, સમજો મનમાં સત. ૫૦

શુદ્ધિ બળવંતા બહુ, વળિ મોટા વિદ્વાન.
 ઉદ્યમ પ્રિય એવાઓને, તમને નમળે જાન. ૫૧
 વધી કિંમત છે કારણે, નિશ્ચયે નફો દેખાય.
 ન્યાયિ ફવીને પંડિતો, લેવા સઉ લલચાય. ૫૨
 પશ્ચમ પક્ષ પયોધિને, હટવિ હજારો વાર.
 જમીકરી ત્યાં જડપથી, ઉપજે દામ અપાર. ૫૩

કુંડળિઓ.

શેરો વીશ જ શત કસ્યા, શત પચ્ચશ્વો કાળ,
 સાઠ હજાર નફો દઈ, લેછે લોકો હાલ.
 લેછે લોકો હાલ, કાલ કમાઈ થાશે.
 પ્રેમી મિત્રે કયું, લાખ દોઢે વેચાશે.
 માનો મારી વાત, આવે દોલતની નેરો.
 લઈએ જઈ તત્કાળ, બેકબેનાં જો શેરો. ૫૪.

ઓપાઈ.

રીચીનાં બચ્ચાં બોલાય, જળભાવે તે હાલ ઓલાય.
 નિકલ તણાનો ઓછો દામ, ત્રણ હજાર છે નફો તમામ. ૫૫
 ટાંકતણા તો સમતાશેર, દેવા આવે છે તે ઘેર.
 ચાર હજાર નફો દીજીએ, મજ* ના બાર પુરે લીજીએ. ૫૬
 બેકબે પૂરે પરવીન, પયો નિધીપર કરે જમીન.
 ઉપજ થાશે અતીએ ઠાર, કહો બાપ કેવો વોવેપાર. ૫૭

* મજગામ.

(૬)

દોહરો.

કનક જનક કે પામિએ, ખરો તે એવો ખેલ.
સદો થાએ છે શેરનો, માટે મમતા ખેલ, ૫૮

કુંડળિઓ.

ઉપયોગી છે એક એક, તેમાં ફેર ન કાર.
પઈશકિરા પ્રેમજી, હે તે કરી જીગાર.
હે તે કરી જીગાર, જગત ધુતવવા ધારી.
આજ સંરથને કાજ, રયો તારીફ ઉચારી.
ભોળોજન ભરમાએ, લોભનો હોએ રોગી.
છે તારે કલ્યાણ, સમજ વાણી ઉપયોગી. ૫૯

દોહરો.

તનુજ કહે હે તાતજી, કાં મિત્રે દો આજ.
કોટી દુવજને ક્યાં કધું, શેરો લે આ કાજ. ૬૦

સવેયો.

શેર તણો આ સેરજ માંએ, વેપાર અપાર ધરોધર જાગ્યો.
પંડિત ન્યાયિ કવી વૈદે પણ, ઈશ્વર પામયિ એ મુખ માગ્યો.
ફકીર જતી ને જોગીજીજન, તોને એનો લોભજ લાગ્યો.
કાલને કાલનિ હાલ થયોન, રહ્યો ધર ખેશિ મનુષ્ય અંભાડપો.

દોહરો.

પિતા કહે છે પુત્ર હે, તું પણ મન પછતાઈ.
ફકીર જોગી મુંગમાં, જંગલ વધી સજાઈ.

કુંડળિઓ.

જંગલ વશસે જતિ જઈ, કુકીર ફરશે ગામ.
 ન્યાયિ વૈદ્ય કવિ પંડિતો, પાશન રેશે રામ.
 પાશન રેશે રામ, પછી પસ્તાવો આશે.
 કાગળ કરમાં ગ્રહી, કૈકને ઘેર ઓલાશે.
 અંતે અરચણ માટે, આલશે કંઈ અમંગળ.
 છેકરવાની હામ, વશિ સજઈ તું પણ જંગલ.

દોહરો.

બાપા બોલો તોળ વિણ, બોલો નઈ અરિ વાત.
 બેંકો ખાડા જોડલા, છે મહતોને હાથ ૬૩
 કરશે કંઈક ઉપાવથી, અરથ આણુશે હામ
 તે સમન્યાછે જોડલા, લેછે દઈને દામ
 ખેટાં બુદ્ધી તાહરી, કાં ગઈ કુણુ ગામ ૬૪
 કોડીપતી કમાઈ કિમ, દેશે પરને દામ
 વિરલો કોઈ આ વિશ્વમાં, હશે હજારો માય
 તનધન પરને કારણે, દેતાં ડરે ન કાય ૬૫
 ઇંદ્રજીવ આધારથી, અદ્ભુત એલ અનેક
 કરી કુતવે ગારડી, ધણું તો પૈસો એક ૬૬
 ગારડિ-ગુણના શેઠિઆ, કોડપતી કેવાય
 એલ રચેલો કાગળે, દોલત લૂટી જાય ૬૭
 હજી હજારો લોકનીં, હરિલે શહેર દંમ
 તું જેવા ભોળાઓને, પડશે તઈ કંઈ ગંમ ૬૮

વ્યર્થ અરથની આશયી, પેશ

ગામ ગુણ વિચાર કરિ, રેછો નિમિત્ત

તનય તરત ઈમ આચર્યો, પાસ ભલો પરિણામ

દીઠ મુખ સુખ ઉપજે, તનમાં તરત તમાં ૭૦

કવિત મનહર.

પાસરયા આશયી નિરાશ કોય થયા નઈ,

ઉચેરા અવોસોત્યોએ આમમ હઠા વિઆ

વળી વિચાર ધરી ત્રાસ મૂકી તરત શેર,

લીધા તોતો પલકમાં લાખો ઘેર લાવિઆ,

હજી ભજી રેશે તજી દેશે નઈ દાસપણું,

જાણને જરૂર તેણે દારિદ્રો ગુમાવિઆ,

ઈશે આજકાળ એવો સરખ્યો ન સત્ય કહું,

જેહાં પગધારે વિક્રમજ તહાં આવીઆ. ૭૧

દોહરો.

રાજા વિક્રમ આચર્યો, સુતવુ વિતને માટ,

રોશે જોશે શરને, લોકો વાટે ધાટ, ૭૨

કુડળીયો.

રાજા વિક્રમ માનિને, દેખશ દીન દયાળ.

અદ્ય વખતમાં એહયી, છે મુંબઈપે માલ.

છે મુંબઈપે માલ, સહિત ગુજરાત જગણ જે.

૧. રાજાનીર.

૫૧૬

ગુજરાતી સાહિત્ય પાઠશાળા

નિરંધન મોટાનાથ, થશે શેરોને વણુંજી.

ખીજી નઈ દેખાય પૂનમે પેખશે જાજી,

નકી નિશામાં ચંદ્ર અવશ્ય ઉડંગણુનો રાજી ૭૩

દોહરો.

સુણુ તું વાત ધુરોપની, આવે અકલજ શીસ,

મટો વધ્યો તો શેરનો, પૂરો વિશવાવીશ. ૭૪

ઓપાઈ.

મને સોજસેં ત્રીશેં ચાર, સંકો હાલંડ દેશ મુજાર.

એક “ટ્યુપીલ” નામે કુલ, લેવા ધાયા લોકો કુલ ૭૫

ભાવ પ્રતીદિન વધતો જાય, લેહે આજને કાલ કમાય.

સર્વ તણુ ચિત તેણે હરચું, વડાવેપારિઓએ કરચું ૭૬

અશ્શલ હિંમ અળગો થયો, કસ્યાવિના તો કોય નરહ્યો

નરનારી મહુ જઈ બજાર, કરવા લાગ્યા એજ વેપાર ૭૭

દોહરો.

લોક રોપેને કારણે, લલચાણુ ચિત માય

લક્ષ ફલારીન સવડે, લેતા ડરયા ન કામ ૭૮

ઓપાઈ.

આડમિરલલિક ફનજે કુલ, ચુમાલીશ શત ફલારન મૂલ.

વાઈ સરાયના ત્રણ હજાર, ભાવબોલાએ એમ બજાર. ૭૯

આગષ્ટનના પાચ હજાર, ઉપર પાચશો હજી વધાર.
 એક મૂળીઆના આપિઆ, કુલરોપ ધરમાં લઈગીઆ ૮
 બાર એકર ભૂમી ભરિદઈ, સદાબાજ ગયો એક લઈ.
 એમ કઈક ચીજોને માટ, કુલ ફેલાયા વાટે ઘાટ ૮૧
 સને સોજશે છત્રોશ શાલ, પુખ્તો માંચ પડેઓ બહુ માલ.
 ખેશ બજારો નવી બંધાઈ, રોકડ વાપડે રયા વેચાઈ. ૮૨
 સદાબાજ ફરયા જોડલે, ભાવ ગળ્યા તરત તેડલે.
 સહુ મેચવા માલ્યાબાર, લેનારો નઈ રયો બજાર. ૮૩
 અતે અતિઅમરગી થઈ, સંકેપે તે તુને કઈ.
 નિરધન થઈ ગિઆ મોટા નાચ, દમડી નઈ રઈ કોયને હાથ
 દોહરો.

સારડીનિ આનાં રાજને, લાય નામે યકે જન.
 કહ્યું કમાઈ કોડ દહુ, મંનથાય પરસન. ૮૫
 સારડીનિઆનાં રાજથી, માંન મેલ્યું નઈ લેસ.
 પછી લખે ત્યાંથી જઈ, પારીસ કર્યો પ્રવેશ. ૮૬
 ક્રાંતસનાં પરધાન ને, ગામી લાયગી વાત.
 સતર સોદસ સનેહથી, સુણુ થયું હતપાત. ૮૭
 ઇજ ઇડી આ બેકને, થાપી તોણે ઠાર.
 મચી સપિ પણ કપની, કરી ખરી એ વાર. ૮૮
 મમજી સાચું સરવને, યે પ્રધાન ને પ્રીત.
 ટેબુ તે મહુ મુનઈ, ગયું યે વિપરીત. ૮૯
 સુણુ કહુ જે સંક્ષેપમા, ગાડુ યે ગું ગાંમ.
 લાય ઘેરુ તે લખપતી, બિખવા ગયા તમાંમ. ૯૦

વલી ઝેહ વેપારથી, કઈ કેં ખોયાં પ્રાણ.
 મુંજેમાં પણ તેમ થસે, હાંસી ખીજી હાંણ. ૧૧૦
 સંધી કહી સંલેપમાં, અસલઈ રોપની વાત.
 લિખવા ખેસ જો કાગલે, તોલિખાએતા સાત. ૧૧૧
 એ મથયુ યુરોપમાં, સુણીતે સારો ધાર.
 છે કરવા દિલ હાંમ તો, આ વખત હચાર. ૧૧૨
 ભંનક ભંનક વચનો તણી, તનક ન ઉતરી કાન.
 દરપણ દ્રગવિણુ પાશ જેમ, બધીર આગલ ગાંન. ૧૧૩.
 તાત તમે જેઓ ચરયા, અસલ યુરોપની વાત.
 બય લય તેથે ગયો, સમજું છું સાક્ષાત. ૧૧૪
 અસલ યુરોપથલવીસે, જેવી થૈતી હાંણ.
 અહી તેવું કાએ પણ, ડર તિલભર નૈ જાણ. ૧૧૫
 વાતો સુણી ગણી કછે, મેં પણ બહુ આ કાલ
 કેં નારાઈ ગરે પણ, સેરો લેછે હાલ. ૧૧૬
 લીધા છે લેવા વીસે, ચીતે દેખાએ આખી.
 કહો પિતા એ જોહીને, હુથી કેમ રેવાએ. ૧૧૭
 બાપ કહે હે બાલકા, અપટ થાસ આવાર.
 જપટે કપટની જાલમાં, લૈલેસેમન ધાર. ૧૧૮

કવિતમનહર

જાણીને જરૂર જીવું લેવા લલચા એ છે તો.
 હરાંમ હરદંમ રયો વસીયોનાં ગટમાં,
 ધારીને વિમારી ઘેટા દિલમાં ડેરાવું હસે.
 લાભ જે મિલે તે લહી લેવો છે જપટ માં,

તરત માં ત્રુટે એવી આસા નથી હુને પણ,
 બીર તો વધ્યોછે એવો લોકો કેરાયટમા,
 અંતરની એક પણવાત કેતા હસે નઈ.
 થયાછે તૈયાર એતો ચોખ્ખાતર કટમાં, ૧૧૯

દોહોરા.

તનુજ કહે છે તાતજી, માને ન માર મંન
 આસા આપેથી થસે, તરતમાંજ પ્રસ્ન. ૧૨૦
 રસ્તે રસ્તા હેમ છે, લેવા મંન લલચાય
 વખત જાએછે વેગથી, જટ દેએ રજાય. ૧૨૧
 દીવા કઈ દ્રષ્ટાંત પણ, સુત સંમત્યો નઈલસ
 સુકરે સીક્ષાબલી, ગધે નહી ગવેસ. ૧૨૨

કવિત.

પરની તે પીઠપર ખુબ કરીકો એતર
 વેદ અને વેદક બે બાંધે તરતિ બથી,
 પછે ગેંધો ગામ મુકી પાંધરો પ્રદેસ ચાલે.
 મન મુખ મિલે આવી ચારદા નસીબથી,
 પાંના અને પોથી પોતે સ્વહસ્તે ઉતારી કરી.
 સીક્ષા એતી આપે સારી આપો આપજી બથી,
 જીગ વીતી જાસે મુરખ માની નહીં થાસે.
 રતુકહે સંમજસે આંધ્રે એક ટીલથી, ૧૨૩

(૧૬)

દોહરા.

બાપે પછી વીમારીજી, છે લોચ્છેજ ઉપા
કરું ઘેરથી વેગલો, થાંનારું તે થાય. ૧૨૦

ચોપાઈ.

બાપે ધાર્યુરિ દેયામાંએ, સત્યકેવુંન સુણીજી કાએ.
આપી હીસો અલગો કરું, મારું લે હું પાસે ધરું. ૧૨૫
વિપત વખતે આવેકાંમ, એપાસે નઈ, હસે બદાંમ.
સારે જીપાએ સારું કાજ, જેમ રહે મારી જઈ લાજ ૧૨૬
બેઠાને બોલાવી પાસ, દીધી ધંધાકેરી આસ
કરતું મનગમ તો વેપાર, તારા હોમાનો સુખત્યાર ૧૨૭
અરધ દાંમલે તારે હાથ, અરધો રાખું મારે સાથ,
મારું મન ધાર્યું હું કરું, તેમાં તુથી કાએ નડરું ૧૨૮
તારું અરધ આપલ ઊઠાવ, કર પાર જેમ ફાપે દાવ
તારે નામે કરજે કાજ, ગટે વધે તે તારી લાજ ૧૨૯

દોહરા.

બાપે લીધા લક્ષ્મી, એ પૂત્રની પાસ.
ચાર લાખએ વેચીઆ, નૈ કો ત્રીજે સાથ. ૧૩૦
આઠ લાખોથી અધીક, કેવાંયા કર્ઠ હાંમ.
થાપણુ આવી ગામની, પૂરે ચારે રામ. ૧૩૧

સચીયો જત્રીસો.

ક્રોધ સ્વભાવની કામની ને
ગર મોટપ જટમાં જૈદીધી,

માટ ભરી મદીરા પીરસી,
 મરકટતણી મંજમાની કીધી,
 માખો પાડોસ મા પુછકરી,
 રિછો રાખવા જીપડી લીધી,
 રતનસી કે ભાંગ ગણીકને
 ગાડે પેટભરીને પીધી, ૧૩૨

દોહરો.

દોલતે આવી હાથમાં, અકલ ગઈ આકાશ,
 સોખત યે શટાઈની, અબજ થયાની આસ ૧૩૩
 શેર બજારે મંચસ્યો, અંતર ધરી ઉમંગ,
 ઉભો અકલ બાજ યે, જોવા પીઠનું રંગ ૧૩૪

॥ રાગઓખરણનું ॥

॥ જાગીજાગીરે રામા જોને રસની ભરીઈછેઃ ॥
 જાલો જાલોરે જાહીને શેર બજાર જાલો જાલોરેઃ અટકછે
 સોર કરે દલાલો દિસે દિસ, કાગલો કરે ધરીનેરે,
 લઈએ લઈએ લખપતીઓ આતો, વખત ન આવે ફરીનેરે, જા
 અકલબાજ યે અંત્રીક્ષ ખેડા, મુછો એ વળ દેતારે,
 નગદ નાણા આપી આસને, કરે કાગલો લેતારે, જાલો
 દીકા તલા માહામોટા વેપારી, શુને ખેસી આવલરે,
 તાડ જાડ સમે કોઈ તો લાંબા, કોઈ મક્કજ બાવલરે, જા
 થો થો ને થો થો એ સમે, કપાલી સ્વરે બોલરે,
 પાસતણી પાકીટો કોઈતો, પઈસો દેવા ખોલરે, ન

બગીચે ખેતી બહુજન ખેલ, કોઈ સગરાંને પેસીર,
 ભૂમીપર કોઈ ભમતા દીઠા, કોઈ થાકી રહ્યા ખેતીર, ૭૦
 ખાવન હજરે બેંકખેનાં, લેવા કંઈ લલચાતાર.
 મજગામના ખાર હજરે, અતિસે અતુરથાતાર, ૭૧
 આઠ હજરે ટાંકતણાને, રેચી ચાર હજરે રે,
 નિકલના બચાત્રીસસે પુરે, ભાવ બોલે બજરે રે, ૭૨
 નવાખોળ બંનઈસાનું, ભાવ ભંલુચ્યા બોલીર,
 રાયેલના અતી સસ્તા સેરો, લે ગાચીને કે લીર, ૭૩
 નવા ખોળ ચાલીસ ને આઠે, સંતેલ તે નવવીસેર,
 દાવરના કોઈ દેતાં દેખે, ટંકે પુરે ત્રીસેરે, ૭૪
 લંડના કોઈ લેવાઈછે નઈ, સુરતનાં સહ લેછેર.
 વાડી આજીની ખેજ વીસો, પ્રસાધ ભાવ એમ કહેછેર, ૭૫

સાખી.

આડા બેંકોના સુણી ભાવો, ઈસપનીગો નાંચે ઠાંમેર
 કિનાનોના લખુ કેટલા, તેતોછે બહુ નામેર. ૧૩૬
 વધતું સુંત્યા પેખીબ, સુણજો સગલા જનરે.
 બોહીતે સમે સેઠનું, મન થઈ પ્રસનરે. ૧૩૭
 ॥ દુર પંથ છે દ્વારાં મતી કેમ જવાએ મારીવતી

॥ એઢાળછે ॥

સુકી કસ્ટમનું કહી કામ, લેવા લાખો પલંકમાંરે દામ.
 કહી દીઠા સુધારાના સાથીર, વેદો ધનવાન થાવાને આધી ૧
 બારીસરો ભદ્ર કરાવી, સેર બજરે બબલ આવી.

મેન લાખો લેવા લલચાએ, અબજ પત્રો ~~અમારી કિશોરી~~
 પોરના જનો મુકીને પગારો, લેવા અવલક્ષણોમાં દેખાશે
 ઓપત્ર દાકટરે મુકી પડતા, દીઠા મેર બજારે આપડતા ૩
 ન્યાઈ એ ન્યાયેથી મન હિતરથું, કોપીપતી થાવને વિચારથું
 લમકરી જનો અતી લલચાણુરે, મરવું નેને મુકત લેવા નાણા ૪
 ઈમકુલોના ઉપરી આપ્યા, મુકત મેરો મજલ તે લાવ્યા.
 અધુરો લખતલ નરો બરાણુરે, વિના મેનતે લેવાને નાણા. ૫
 દિઠા મીતીના બાપુણો કરતા, મટો ગુગાર ત્યોઓચરતા.
 બોલ્યું લખ્યું મગલું ગયા બુલીરે, મુકી પદવી પોતાની અમુલી ૬
 પુરાણીઓ પડીતો બજલ, થાવા પલમાં પોતે તાલ.
 પુરતક પામના મુક્યા ટૂલીરે, કરે બજારેએ લીરેએથી. ૭
 મેકો પારમીઓ ત્યા આપ્યા, માથે નોકરોને પણ લાવ્યા.
 મુકી મેનતનુ જે કામરે, થાવા જઠમાંએ ધંનવાન ૮
 એએ કાનમીએ વળ નાખી, સીમે પાગડી લટકતી રાખી
 ખુટો પેરી જોરમાં ચાલેરે, પગ ધરતાં પૃથ્વી હાલે ૯
 ઈચ્છાકીન પેરી કોએ જાલો, મેરો માંમટા લેવા મનસુબો.
 હાક મારે દલાલોને બલમારે, એકના ચાર કરીલેવા પલમાં ૧૦
 મુઘરેલા મગલા ખોળ, પેરી હાથ પગોમાંએ મોળ
 ઈમકી ગાડીએ ચડીને આપ્યારે, માથે મેરોના બંડલ લાવ્યા ૧૧
 હાક ગાડી કાથે વજ ઈઈને, મેકા રેનો હાથમાં લઈને.
 હાક મારે દલાલોને બારીરે, આપો આપો રતા તે ઉચારી ૧૨
 મુજરાતીઓ ગાડા ધેને, નામ મેરો ચડાવતા જહીને
 મોલે બજારે મગ માંમા રે, ધંગકી હિથે જામે નઈ મ'

સેર ઘેરજ હીને તપાસે, ધારે દોઢા બમણા થાસે
 આસા અંતરમાં અતિ ભારીરે, કામ કીધા પછી જોયવચારી ૧૪
 મારવાડીઓ મંનથી દાયા, સેરો લેવા સંમટા ધાયા
 આછો આછો એટલું બોલેરે, કાગલમાં સુછે નવખો લે ૧૫
 વંણીકોક છતણા તે કમાવા, પલમાં સેકો સઉએ થાવા.
 ૧૦ ગીનગીન ખટને ખરે ખરો નાણુ, નઈ અચે હેડોપછેટાણુ
 એમ આપસમા રચાબોલી, વાત જુવેન તપાસી તોલી.
 હેમ હરવાને હરખાયા, દીવે પતગપડે તેમ ધાયા ૧૭
 કોટવાં કીને કાંને કલમા, સેરો લાવી આપે એક પલમા.
 સીસે ગાભા ગોઠવી બાંધેરે, દાણો પોચેતો બઈરી રાંધે ૧૮
 એવા છાપરીઆ ફિરે છુટ, કરે સેરો તણી કડાકુટ.
 હોએ નફોતો લેવા ધાએરે, ખોટે સઉપેલા ભગી જાએ ૧૯
 ભાટીઆ ભાઈ બાપને લાવ્યા, સકુટંબા બજારે આવ્યા.
 લહી સેરો આંછે દામેરે, ચડાવી લેતાજટ નામે ૨૦
 કોએ મુક્યું મુકાદંમી કામ, કોએ કાપડ કર્યોતે હેરાંમ.
 ધરંણુ વેચીને સેરો લીધારે, જાણુ કારજ સગલા સીધા ૨૧
 મેઢો એક પડે નૈકુવે, તેને પાછલનો નહીં જુવે.
 ૨ એકતેમ બાંજે ધારેર, ભલી યુરી કાંએ નવ ચારે ૨૨
 લતાનીઓ મોઠારે આવી, લાવ્યા નાણુ હુડીઓ વટાવી
 ભાડીએજ પુટ દલાલોને કેછેરે, સેરોઆંઓઢાંકીને લેછે ૨૩
 દીઠી બાજરાઓનીજાત, ધન મુક્ત ઈછે દિનરાત.
 (મુખે પાઈજે પાઈજે એમ બોલેરે, વાતકરતાં આંખોતઈખોલે ૨૪)

૧ એયોની ભાસા છે ૨ એયોની ભાસા છે.

રાંધણીઆ સીંતોરો આપ્યા, સાથે રોકડુ નાંણુ લાવ્યા.
 મુકી ચાકરીને જટ ભાગારે, આવી મેર બજારે લાગો. ૨૫
 બ્રામણોકે ભલીસરવે થાસે, એમા આપણુનુ સુજાસે.
 કાંકે કલા આવમુ સીખીરે, ખોટ થાસે તોઆસુરે ભીખી. ૨૬
 કરે ખુદા બરેખરીમેર, મુલાંઓ કે લઈજો મેર
 અંતે ખાટયુ હસેતો લેમું, ખોટે ખાંચ પુકારીને દેસુ. ૨૭
 અતિતો કે આપણે લઈએ, શાશાં પાછલે રઈએ.
 નકો કેઅમુતો કાળજઈ ભરસુ, નેકા ભગવા તરત જૈકરસુ. ૨૮
 અંજારાઓકે વાએ દે લહીએ, કેદી આપણે તિબાલ છઈએ.
 ઉપત ઉં મણાની જો થાસે રે, તોતાં ખોટ આપણથી દેવાસે. ૨૯
 જતિઓ કે વણીકોના લઈએ, જૈના ગુરુઓ આપણે છઈએ.
 કાંમ પાડવું પેપલા સાથેરે, ખોટે કપડુ ઓઢસુ લેમાથે. ૩૦
 મોનીઓ કે સામાર ડરીએ, લે વાએ દે ઘેરમાં ભરીએ.
 હાબહસે તોનાણુ દે લેસુરે, ખોટે અગીદા માંથી દેમું. ૩૧
 કંસારાઓ કે સરસેજો કાજ, ઉભે વાએ દે ભાવ અરાજ.
 તોતા લેવાને જટ બસુરે, ખોટે ઘેર કુટસુ કાંસું. ૩૨
 લખપતીઓ લોહારોકે લે છે, બાંધી મુદતે ભાવ કરી દેછે.
 તારે આપણે બંધન છે સુરે, ખોટે કોડે આવજો કેસુ. ૩૩
 મોચીઓ એ મરજી કીધી, રાહ મેર બજારની લીધી.
 બરેમોટાઓ ધ ભરાએ, કોણુ પુછે રાંપડીનો ગાએ. ૩૪
 યે દરજીની મરજી મોટી, ઘેર કાણુ રહ્યો નંધ ખોટી.
 નકે નગદ નાણુ કેલેમું, ખોટે, થીગડુ મજબુત કેસુ. ૩૫
 ધાંચીઓ કે ઘેરકાં રઈએ, થોડા મેરો જહીને લઈએ.

એકે પેલાં સો માગીયા, વીસ લાખ તે નગદ જ થીયા.

સંગલા પેલી બેકે રાખીયા, કીધું એમજે કાંમ આવીયા ૧૬૩

દોહરા.

આપ અર્થ એ લાગવા, અદભુત કસ્યા ઉપાએ.

વિગતે તે જો વરંણુવું, ગ્રંથ વધી બહુ જાએ ૧૬૪

તે કારંણ સંક્ષેપમાં, કહુંછુ કાંઈક સાર.

સ્યાંણા તે સંમજ જસે, કીધે સહજ વિચાર ૧૬૫

છયય

બ્યાજી પરને નાંમ, આપ બેકે થી લીધા.

સારે ભાવે સેર; જહી ફિનાંન ને દીધા.

પૈસો આબો પાસ, આસ વધી અંતરમા.

સસ્તા લૈ ને સેર, માલ્યા પોતાનાં ઘરમાં

ફાવવા આપ જીનાંન માં, બેકમાં બમણા કાજ.

ભાવે વધારવા ભાવને, વળી વધારવા લાજ ૧૬૬

કુંડળિઓ.

પોતાના ખીજે લેલા, પરના આપે સીસ.

ગાંડુ કરવું ગામને, એ રટના અંહર નીસ.

એરટના, અહગનિસ, પંઈસો પરનો હરવા.

સાંમટા લહીને સેર, ઘેરમા જઈ સંધરવા.

મંદ મતિ નો સેક, જોલ, બુલ્હો બાપાના.

સુણુજો સગલા લોક, પમસ્યા પાપ પોતાના ૧૬૭

પદવિનય છંદ

શક હતો એક મા સુખમાં, ફલ દ્રાક્ષ અંજીર અહો નિમ આતો
 દોડિમ દ્રષ્ટ દિહુંજ હતુંન, બતાવવા કાગ મલ્યો મદમાતો
 તાળ તણા દુમ પામ ગમ્મો જટ, પાપટ પંડ થમ્મો રણિઆતો
 ઓપ થકી જઈ આંચ લિગારક, મુબિ પછે મન થ્યો પછતાતો ૧૬૮

દોહરા:

શુક જમ ચુ આ મેકને, અંતર બીઠી આગ
 શેહર રજડયા મેરમાં, ગરથી ભાવ અયાગ. ૧૬૯
 મજગામ ના મુક્ત કોઈ, લેવા નવ લલચાએ.
 ટાંક તણા થ્યા રાંક તે, ભાવ નઈ બોલએ ૧૭૦
 નિકલ તણા નુ નર કોઈ, પુછે ન પ્રીતે ભાવ.
 બનીમ સો માં બેકમે, દેતા કેતા આવ ૧૬૧
 રીચી વેચી કિમ સેક, અંક વિના તે એક.
 એમજ ફિનાનો ગટિ, બેકો ગટી તે છેક ૧૭૨
 મુજે બેકનું માનતે, રાખ્યો દહીને હાથ.
 દસ ટકાં તાહરે રહ્યો, હતિ સરકારજ શાય ૧૭૩
 ઘરયા ભાવ ઘડીકમાં, પડી બજાર પોક.
 સોરે લાખ નો મેર પર, લાખ મિલે ને રોક ૧૭૪
 અતિ દુઃખ આંબું મેક પર, થે નાણા ની તાંણ.
 કેમકરી અલગી કરે, હાંસી ખીજી હાંણ ૧૭૫
 ફુલ મુગળા મેર પર, ત્રીસ લાખ નું દામ
 ઘરનું ખીજી ગામનું, રોકાયુંજ તમામ ૧૭૬

લાખો તો લુટાઈ ગઈ, રસ્તે વસ્તે સેર.

વળી વિસેસેં પુર વિસેં, થે આબરે ગેર ૧૭૭

• ખરેખરોએ ખૂટસે, બોલે બાઈ બાઈ.

ગિલાં એમ તે ગામમાં, ધરધર રહી ગંવાઈ ૧૭૮

બાપો સુણતાં બારથી, આવ્યો પુત્રની પાસ

સું હાલતતુજ ધર તણી, પલમાં તેહ પ્રકાશ ૧૭૯

સુત કહે હે તાતજી, સંકટ મારે સીશ.

થ્યો નાણાની તાણથી, રહે ન ધરસો રીસ ૧૮૦

દુઃખ દરીએ છો મધ્યમાં, તારી દ્યો ને તીર.

ઉગરું હુતો આપલે, ધારું મનમાં ધીર ૧૮૧

પિતા કહે હે પુત્રજી, સાચે સાચું બોલ.

સું અવેજ ધર તાંહરે, ખરી વાત તે ખોલ ૧૮૨

બેટો કહે હે બાપજી, સાચે સાચી વાત.

અવેજ ધર અરધી નથી, કહુંછું તે સાક્ષાત ૧૮૩

અરધી ધર નથી આવખત, તેલ ધુપેલ ને કાજ.

ત્રીસ લક્ષના સેરછે, જ્યથી રહેન લાજ ૧૮૪

પરચુંલું દેવું પાંચનું, પાંચ તણું દરાફ.

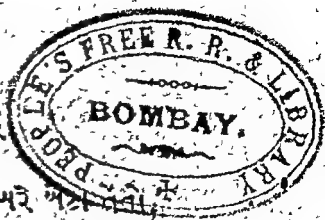
બેંક ફિનાનો આપણી, માગે કહુંછું સાફ ૧૮૫

પાંચ લાખ પર બેંકને, તેદેવા તતકાલ.

ભીડ સરવ દસ લાખની, બાપા હુને હાલ ૧૮૫

જતક કહે તે તતક પણ, વાત ધરી ને કાંન

તેહ પાપમાં આસમે, થાસ હવે હેરાંન ૧૮૭

ક્ષાર ક્ષતી જેડી પીજ વાળુ અરે મેડા મેડા,
 અતિ ધાંન બિપનાની આસ ધરી મનમાં,
 મારૂ દીધુ ખોયુ અને લાજ ખોલી લાખો કેરી,
 લોકો લુટી લેવાને તે ધાચુ તારા તનમાં,
 મારી સીક્ષા મારી તે વીમારી કાંચે માની નહિ,
 ખીતી તારી થહી જહી પુરી પર ધનમાં,
 હવે રયો હારી મુખ હાચે તે ઉચારી ભારી,
 ઉગચાની ભારી કોચે મુજે ન સ્વપનમાં, ૧૮૮

દોહરા:

આજરૂ તારી આપલે, ખે લાખે સચવાચે,
 હરદમ હાજર તે કરે, જો રૂડ કેવાય ૧૮૯
 લાય ઓળાચે ન કોગળે, જોઈએ જલની ધાર.
 બાપા તારી લાખ ખે, શં અરે આવાર. ૧૯૦
 પેખી દુઃખ પિતા તરત, અંતર ખો અકળાઈ.
 મુકી ગાંમ આરાંમ ને, તીર્થવસ્યો તે જાઈ. ૧૯૧
 પાછલ મું થું પુત્રનુ, મુંજળે મંગલા લોક.
 જુલાઈ જટ આવીઓ, ઉપનો અંતર શોક ૧૯૨
 વીસ લીધા ચે વાચેદે, અતી આકરે મૂલ.
 તેર લાખ ત્રોટો પડે, ચે પાણ અંતર શૂલ ૧૯૩
 વીસ લાખ નું તે થયું, તેર થયા વલિ આચે.
 મંખ્યા મંમજ મન વીસે, મુંખે ભાંખતો હાચે ૧૯૪

હાય કરી હેડો પડ્યો, સીતળ થૈયું અંગ.
 મોઢે આવી ફીણને, ત્વચાએ બદલ્યું રંગ. ૧૯૫
 મિત્ર એક એ વખત માં, હાજર હતો તે કાર.
 વેદો લાવ્યો વેગથી, કરવા તરત કરાર ૧૯૬
 તંત આરાંમ થ્યો તરતમાં, વલી સેકને સાંત.
 મિત્રે પુછી વાતને, કેમ થયા બેભાન ૧૯૭
 મિત્ર પ્રતે પછી ઓચસ્યો, સેરે કીધો કેર.
 મેર ન આણી મજ પર, માટે પાઈમ એર ૧૯૮
 મિત્ર કહે વળસે નહી, એર આધાયી વેર. —
 બિલકુ એ કુખ અધિક ને, ગંડ નીપજસે ઘેર ૧૯૯
 કુલ દીપક કાંમા તણો, બેરાંમજ છે નાંમ.
 બેરાંમે વ્યાગ્યુ તેને, આપે સગલું ગાંમ ૨૦૦
 હરહર નર એવાઓ ને, દારણુ દુઃખ દેખાય.
 વાન મુણેથી તાહરે, નેત્રે નીર ભરાય ૨૦૧
 સુણુ તે કહુ સંક્ષેપમાં, મુણી દુઃખ વિસાર.
 જો જગદીશ જપીસ તો, તારી કરસે વાર ૨૦૨

જનની જીવોરેગોપી ચંદનીઃ એઢાળછે.

ધરંમી કરંમી ધંત મેળવે, દાતા ભુગતા ભેણાએ જી.
 આસમે આ પુરવીસે, નર મોટો ગંણાએઃ જી ધરંમી.
 કરંમી ધંત મેળવેઃ ટેક ૧
 શત્રુ તણુ તો એણે સ્વપનમાં, નરસુ નવ ધારે લજી.
 ધંત ખરચી તંત તસ્તી દહી, જંન નાં કાજ સારેલ જી.
 ધરંમી કરંમી ધંત મેળવેઃ ૨

પરવિત પરત્રીયા તણી, અંતર આશ ન લેશ છ.

લેણ કોહી પાસે લાખનું, કીવલ તહીં તે દસ્ય છ.

ધરંમી કરંમી ધન મેળવે. ૩

ધન ટળોડિ તંત પડો, તેનો શોદ ન થાએ છ.

મત્ય જાતે મેરાંમ છ, ભૂમી આ તછ જાએ છ.

ધરંમી કરંમી ધન મેળવે. ૪

દિન પ્રતે એ દીનને, દાંત દેતોજ જાએ છ.

ગરા સુધારા માં પુરશએ, મહિયી આગળ થાએ છ.

ધરંમી કરંમી ધન મેળવે. ૫

ત્રણ કોડ ત્રીસ લાખનું, દેવું કસ્ય આ ઠાંમ છ.

મથાપ્રતાપે શેડએ, દુઃખ પાંમ્યા તમાંમ છ.

ધરંમી કરંમી ધન મેળવે. ૬

રથે ખેસવું રસવું નથી, મુક્ત્યા ખાંત ને પાંત છ.

ખટ રસ આપે આશાસ ને, શિકા લાગે પકવાંત છ.

ધરંમી કરંમી ધન મેળવે. ૭

ખાગ ખગીએ ને જંગલે, બેડે મંત મૂંજાએ છ.

પય કીણુ જોયી પથારીએ, એક પળ ન ઊઘાએ છ. ૨૦૩

ધરંમી કરંમી ધન મેળવે. ૮

દોહરા.

એવા નર પર એહ કુખ, દેખી દીલ દુખાય.

તેહ પાસ તો તાહરો, સેમ માત્ર કેવાય. ૨૦૪

પુરસ એકની પાસે તે, સાત ને ચાલીસ મેર.

ઓગણી લાખો આપી ને, લાવેલો તો ઘેર. ૨૦૫

અયેજ ધર ઈટલા છતે, લાખ મળ્યા ને રોક.
 મુણી સેક ને તે સંમે, હિવનો અંતર સોક. ૨૦૬
 મુદરી નાં સંણગાર નાં, આ ભૂણણ અતી સાર.
 અદી લાખ નાં એ સંમે, આપી મુકયો બજાર ૨૦૭

કુડળિઓ.

ગરંણુ મુકવા ધરંણે, લે જૈ યયો નિરામ.
 હકીકત હરદંમ સંધી, જહર સેકનીં પાસ.
 જહર સેકનીં પાસ, કરતાં નેલે જજ ભરીજી.
 લેહ મિલે તે લાવ, માલકે એમ ઓચરીજી.
 લાવ્યો સાક હજાર થૈ, મગા નીં સરંણે.
 સું શેરો ની વાત, લાખ મળ્યા તે ધરંણે ૨૦૮

દોહડા

અડી લાખ નીં આકમીં, પાંતી દેખી પાસ.
 જોઈ રોઈ જંખો યઓ, દ્રષ્ટી ધરી આકાસ ૨૦૯
 હાલ કંગાલ કૈ થૈ રયા, શેર રાખી ને ધેર,
 સંપતી શું ગૈ તાહિરી ખાવા ઈછે ઝેર ૨૧૦
 ગજું સું ગાડર તણું, ગજ રચો ગોતા ખાય.
 શેર પા કીમ સાંભલે, જહાં ખાંડીઓ જાય ૨૧૧
 એ લાખ બાપા તણાં, ખોવાયા લેખાય.
 કરજ તણી તે ગરજ સું, જ્યારે લા લેવાય ૨૧૨
 મુંણી મિત્ર ની વાત ને, અંતર ટળી જિઆટ
 એટલુ મુખ થી બોલીયો, ખેંકે વાળ્યો દાટ ૨૧૩

મિત્ર કહે બેકોનહો, ઈછા ઇચ દેવાય.

• વિનાસ કાળે વીરવની, મતી વિપરીત જ થાય ૨૧૩

સંભવેયો.

રતનચી કહે દીઠલ નહીં, વળિ લેસુ લખેલ હતી ન પાંતે,
હેમ કુરંગ વમે વેન માંપ, રાંમ નિ રામા કો કિમ માંતે;
તોપણ ચરંમ લેવા જટ વાટ, રઘુવતિ ભુવ મિધાવ્યા નિદાંતે;
વિનાસ કાળે અવિનાસ તણી, વિપરીતે મને સીના ગઈરાંતે; ૨૧૫

દોહરા.

એમ ધારતુ આશમે, મા વદ કોનું વાંક
દુઃખ લખ્યા મમ કુંગરો, થાય ને નવ ટાંક ૨૧૬
સુણી મેહને ઓચર્યો, કે કે સોચી વાત.
લંછીયાતો આવી લડે, અતિ કરે ઉતપાત ૨૧૭
વળી પાકેએ વાએદો, જુનાઈ કેરો કાલ.
અતિ દુઃખ દેમે એ મમે, ખુરાં કરમે હાલ ૨૧૮
મિત્ર મુખથી બોલીયો, ઘડી ઘડી મું ગભરાય
કાએદાનો કાએદો, લેતાં કાં મેરમાય, ૨૧૯
પુરોવવાસી આઠ નવ, પારમીઓ પાંત્રીમ.
વણીક વગેરાં બાટીઆ, લે ચુકા દસ થીસ ૨૨૦
લીધો કે લેમે હજી, કે લેવા લલઆએ.
તુંપણ તેમજ ત્યારથા, તો દુખ તારા જાએ ૨૨૧
ખોટ બધી ખાતે લખી, જમે લિખ કમાઈ.
કાએદાનો કાએદો, જટમાં લેને જઈ ૨૨૨

સુણી મિત્ર તણુ કંથું, મનથી કર્યો વિચાર.

પાંધરું કરવા પંચમાં, ધર્યો હસાબજ ત્યાર ૨૨૩

ખજર થે લેણીઆતને, કરમે મેલ્યો હાથ.

લેસ ઉપાય ચાલે નઈ, એહવા ખૂણ આથ ૨૨૪

હૂર કર્યો દુઃખ દરદને, ત્યાગી શેર બજાર.

મુજેની વસ્તી તણું, મુણે કહુ આવાર ૨૨૫

જનની જીવો ગોપીચંદની એઠાળછે

કરમાંથહીને કાગળો, મુકી મસ્તકે હાથજી.

રમે જીમે ભૂમી ભણી, સમરે શ્રી જગનાથજી.

કરમાં થહીને કાગલો ટેક ૧

કટમનું એક કામ ગયું, પુંજ રઈ નઈ પામજી.

ધન વિના ધાન કેમ મળે, મુકે એમ નિશ્વાસજી.

કરમાં થહીને કાગળો. ૨

દેસ સુધરેજે કુવે પડી, ચોરો ચંડાળો થાયજી.

માથી સુધારા નાં બોજતા, મુખે એકજ હાથજી.

કરમાં થહીને કાગળો. ૩

બારીરટરો બુધ વીરસ્યા, તબ્યાં કોરટું કાંમજી.

શેરો સંધા સંનમુખકરી, રવે લેલે નાંમ જી.

કરમાં થહીને કાગળો. ૪

પોરટનાં જંનો પછતાએ છે, સુતે મુખ ન થાએ જી.

લેર કબજ કરવા તંણી, મુણે ઠાંચો લખાએ જી.

કરમાં થહીને કાગળો ૫

ડાકરો ને દિલ દરદ થ્યો, ઝોસ ~~સુને ને વચ્ચે~~ ૬
સાધ્ય અ સાધ્ય નું મન થકી, ટળી ગયો વિવેક ૭

કરમાં ત્રહીને કાગળો ૬

ન્યાઈઓ કે નિશ્ચે કરી, તસ્નાં તણી તકશીર ૭.

વાંક ટાંક ન આપણું, એમ ધારતા ધીર ૭.

કરમાં ત્રહીને કાગળો ૭

મશકરી લગકરી કે ચે, ગણી ધડીક માં લાજ ૭.

મરવું ભલું છે એ થકી, એવું આદર્યું કાજ ૭.

કરમાં ત્રહીને કાગળો ૮

ઉપરીઓ ઈશકુલ નાં, કાદે કરમ નાં વાંક ૭.

બાલકો સંગે બુધી ગે, રહી નહો એક ટાંક ૭.

કરમાં ત્રહીને કાગળો ૯

ન્યુશો પતી કે નિશ્ચે કરી, તરકટ તે નું તમામ ૭.

સેરો મુક્ત જોણે મોકલ્યાં, અખાડ્યું હરામ ૭.

કરમાં ત્રહીને કાગળો ૧૦

ભાશણો કરતા કે બલી ચે, વધ્યું વડું વિશવાસ ૭.

શયે જુગાર કેસું કથા, પ્રમાણ સીધ અમ પાસ ૭.

કરમાં ત્રહીને કાગળો ૧૧

પડીતો રમે પુકારી ને, અનુભવ લીધું કે આજ ૭.

નિર નવાણે થી વહી ગયું, હવે બાંધીએ મુપાજ ૭.

કરમાં ત્રહીને કાગળો ૧૨

ધન ગયા નો ધોખી નથી, લાજ આજ જળ વાએ ૭

પારશીઓ એમ બોલતા, સેરો ઘેર ઓલાએ જી.

કરમાં ગ્રહીને કાગળો ૧૩

ખોળાએ કે ખરેખર, દુઃખ આબુંછે સીમજી.

જેનાં આપ્યાછે ચારસે, તેના રાંમ મિજે વીસજી.

કરમાં ગ્રહીને કાગળો. ૧૪

ગુજરાતીઓ કે ગુજરાતમાં, જાહી કરીએ સુ કાજ જી.

ઘેરઘેર રૂએ રાંડી માંડીઓ, સજે મરવાનાં સાજ જી.

કરમાં ગ્રહીને કાગળો ૧૫

મારવાડીઓ મુંજઈ રચા, જાડે દુર ન જાય જી.

સેક હસાબો પુછસે, કેવો ઊતર દેવાએ જી.

કરમાં ગ્રહીને કાગળો. ૧૬

વંણીકે ગણીક પડી આપદા, લખતે નહી લખાએ જી.

હેમ મોતી નેહીરાતણા, પીકે દાગીનાં વેચાએ જી.

કરમાં ગ્રહીને કાગળો. ૧૭

છાપરીઆકે છિપીએ કીઆં, રેવા રહ્યું નહી કાંમ જી.

સાખ ખોઈ બજાર માં, કોએ સોપે ન કાંમ જી.

કરમાં ગ્રહીને કાગળો ૧૮

ભાટીઆ ગયા ધભરાઈ તે, સ્મરે શ્રીગોપાળ જી.

બઈરી બેટી સંગે રહે, રહે નાંના બાળ જી.

કરમાં ગ્રહીને કાગળો ૧૯

મુલતાંનીઓ કે મુરખ થયા, ગયા સેર બજાર જી.

લાંનતો મુખ થી આપતા, હાય હાય કરીને હજાર જી.

કરમાં ગ્રહીને કાગળો ૨૦

દક્ષણીઓ દિસ ભુલી ગયા, કેતા ઉતર આહે જી.

પશ્ચીમ ભણી જો બતાવીએ, સુધ પુરવ જાએ ૭૦

કરમાં ગ્રહીને કાગળો ૨૧

રાંધણું રાંધવું બંને નહીં, કુકું થુંક ભરાય ૭૦

સાહજ કેસે સું કસ્યું, થર થર કંપે છે કાય ૭૧

કરમાં ગ્રહીને કાગળો ૨૨

વિપતો પડીછે વડા ઓ ને, કેતા નહીં કેવાય ૭૨

દય રથ ખેસી હીડતા, તે પાળા આપ્યાં જાએ ૭૩

કરમાં ગ્રહીને કાગળો ૨૩

કાંમનીઓ કંથ કંઠ ને, ભીડી ખ્યો જીવે બાથ ૭૪

રૂદન વદન નીચે કરે, ઉભીઓ પતી ને સાથ ૭૫

કરમાં ગ્રહીને કાગળો ૨૪

મુનીમ મેતા રસોઈઆ થકી, ધરનાં ગાદી સુધાંએ ૭૬

રોતા જોતા આકાશમાં, કેતા ઉપજે નકાંએ ૭૭

કરમાં ગ્રહીને કાગળો ૨૫

મુનીમ કહે દુઃખ માહેરે, દિલ દાજ ન થાએ ૭૮

મેઠ તણી જાતે સાહેબી, શીવ શીવ કંપે છે કાયે ૭૯

કરમાં ગ્રહીને કાગળો ૨૬

મેતો કહે મોત આવને, પલમાં લેજ પ્રાણ ૮૦

દુઃખ મટે આ દેહને, મન મે મિટે મો કાંણ ૮૧

કરમાં ગ્રહીને કાગળો ૨૭

રસોઈઓ કહે રાખ ને, આગ આપળા આપ ૮૨

રૂએ જીએ ચુલા ભણી, કેતો ટાલું સંતાપ ૮૩

કરમાં ગ્રહીને કાગળો ૨૮

આડી કે ધર ગમતું નથી, અંતર ઉઠે છે આગ જી.
ઝેઠાંણી સંનમુખ જઈ, રમ્મે તાંણીને રાગ જી.

કરમાં ગ્રહીને કાગળો ૨૯

અંગના આસને સેઠનીં, બિભી વાળ છુટાએ જી.
જીર જરે નેત્રો થકી, દ્રષ્ટી રાખી છે પાંચે જી.

કરમાં ગ્રહીને કાગળો ૩૦

કંથ કમાઈ કલાક માં, પળ માં આપેલ પિતાંએ જી.
ગયું ગયું ગડીએ ઓચરે કેત્રી રહ્યુંને કાંચ જી.

કરમાં ગ્રહીને કાગળો ૩૧

પટકુલ પીગીજી લાવીઆ, પેરી લીધો ન લાવ જી.
સો એક વાર એમ પીઠમાં, બોલાએ છે હવે ભાવ જી.

કરમાં ગ્રહીને કાગળો ૩૨

પાંનાં ઝવેર મોતી હેમ તાં, ગરણા ધણા ધર માંએ જી.
હતા ન પેરયા આ ભાગણી, હવે દેખું ન કાંએ જી.

કરમાં ગ્રહીને કાગળો ૩૩

એમ ઉભી રહે કાંમતીં, પતિએ પ્રીતે ગ્રહો હાથ જી.
મુંકરીએ કુખ સરળ્યા હસે, બોલ્યો ભાંમંની શાશ જી

કરમાં ગ્રહીને કાગળો ૩૪

જેહ ધર જીથ જનો તણા, આવતા સારવા કાજ જી
તેહ તણા બંધ બારણા, દેખાય છે આજ જી

કરમાં ગ્રહીને કાગળો ૩૫

ગરીબો ગણા રયા કરકરે, વદતા વાટ ને ગાટ જી
સુ હતું સુ થે ગયું, કેવો વળી ગયો દાટ જી

કરમાં ગ્રહીને કાગળો ૩૬

વિધવા આંમ વિલાપ માં, કાંમ કાંમ સુજતું નથી, થેહું અતિ બિચારી

કરમાં ગ્રહીને કાગળો ૩૭

માત તાત તરત મરી ગયા, પાછલ હતો એક ભાઈ જ
બાલ પછે વર બાળ ને, આવી દીધી કર શાઈ જ

કરમાં ગ્રહીને કાગળો ૩૮

સમરો માસુ હતા નહીં, હું પેલા તબ્યા પ્રાણુ જ
બાલક બુધી અંમ એ તણી, અતિસેજ અનાંણુ જ

કરમાં ગ્રહીને કાગળો ૩૯

પરે ઘેર મેંનત હું કરું, પાળ રોકકું કમાએ જ
દુઃખ વેઠીએ દિન નિશ એમ, તારે પેટ ભરાએ જ

કરમાં ગ્રહીને કાગળો ૪૦

અસ્થા દસ વરસો તણી, ઉમર પાંચેઆ એમ જ
ત્યાં લગી પતી માહરો, હતા કુમળ ને એમ જ

કરમાં ગ્રહીને કાગળો ૪૧

પાળ એતી પછી તરતમાં, જો કસ્યો સ્વરગ વાસ જ
પુત્રો એ મુકી ગયા, રોતા જીવળતા પાસ જ

કરમાં ગ્રહીને કાગળો ૪૨

લોટ દડું કાં ક્યાં જલ ભરું, ક્યાંતો છાંણુની કાંણુ જ
પેટ મેં એમ પાણીઓ, રાખ્યા પુત્રોનાં પ્રાણુ જ

કરમાં ગ્રહીને કાગળો ૪૩

પુત્ર વરસ આર પાંચનાં, લાવી મુંબે માએ જ
પેટ ભરીને પાકું નઈ, કસ્યું ગાંઠ કાંએ જ

કરમાં ગ્રહીને કાગળો ૪૪

ઝંઝારસો ચોખ્યા હતા, રૂપીઆ મારો રોકલું
 ઘેરમાં કોહીને રાંખીઆ, બાણું ખુટસે કોકે જી
 કરમાં ગ્રહીને કાગળો ૪૫

સેર લહી ઘેર રાંખીઆ, લાવ્યો ઝંગોં તમામ જી
 બાણું નઈ કઈ ફિનાનનાં, હસે પત્રમાં નામ જી
 કરમાં ગ્રહીને કાગળો ૪૬

લોકે કહેછે ખુટી ગઈ, દંમડી રહી નહીં પાસ જી
 હવે સું થાસે શ્રીહરી, એમ કહી મુકે નિશ્વા જી
 કરમાં ગ્રહીને કાગળો ૪૭

મારા ને મંમ પુત્રોના, કેવા થાસે હવે હોલ જી
 અંન વિના અમે મરી જાંસું; આવસે જારે દુકાલ જી
 કરમાં ગ્રહીને કાગળો ૪૮

વાસ હોજો કુર્બીપાકમાં જીગે બદલો નહાંમ જી
 નાંણા કુબાવ્યા અનાથનાં, કીધાં માહા ભુંડાં કામ જી
 કરમાં ગ્રહીને કાગળો ૪૯

આ વિધવા વિલાપ ને, જોકોએ સુણસે કોંન જી
 અરે કહુછું તે ઘણી, ભુલસે ખાંન પાંન જી
 કરમાં ગ્રહીને કાગળો ૫૦

રતનસી કહે રામને, સ્મરે સાંઈ થાએ જી
 દુઃખો કેતા દેશીઓ તણા, નેત્રે નીર ભરાએ જી !
 કરમાં ગ્રહીને કાગળો ૫૧

સંન અઢારસે પાંચઠે, માસ જીન ને જીલાઈ જી
 ગરખી કરી અક્ષર ગોઠવી, સેર મુંજેમાં ગાઈ જી
 કરમાં ગ્રહીને કાગળો ૫૨

દોહરા.

રોકડે લિધલ એમ રૂએ, નેત્રે નીર ન માય.

લાખો ગ્યા ત્રન માસમાં, કો હવે કિમ કમાય ૨૨૭

રોકડે લેને વાયદે, વેચ્યા વટાવો ખાઈ.

બાવ ગર્યાથી ત્યોપણુ, ગટ માંગ્યા ગભરાઈ ૨૨૮

બાવન હજારે બાકયે, કોએ સાઠ હજાર.

જુલાઈ કરે વાયદે, વેચ્યા સેર બજાર ૨૨૯

મિવલ દિવસ એ માસને, શેરો લે નિજ હાથ.

દેખાયા એરીઓ, લહ્યા વકીલો સાથ ૨૩૦

ચાર ટકાની લાલચે, ગયા ચાલીસ હજાર.

ગ્યા બદલો કરનારનાં, રૂએ ખુલી બજાર ૨૩૧

વિરલે કોઈએ વાએદે, નાણા આપ્યા નગદ.

બારીક કાઠી બાબદો, કરીયા કેકે ૨૬ ૨૩૨

કવિત.

કાંમાં કુલ દીપતા ખડકલજી ખરા એકે,

જુલાઈનાં જુને એણે નાણા સરવ આપીઆ;

વાએદાનો ફાએદો તો લેસ માત્ર લીધો નઈ,

પલમાં મંગાવી પાસ કબાલાઓ કાપીઆ;

કહી ધન વાંત ગણુ રાખતા શુમાંત મંત,

આશમે તો પેખાયા છે પુરે પુરા ખાપીઆ;

શુણુ વાળા મારા ને નહારા એઓ ઠીક કરી,

મોઠા મોઠા દાંતાઓ એ મને કરી માપીઆ. ૨૩૩

ઓપાઈ.

વાએદો એમ તે વીતી ગયો, દુઃખ જીલાર્થ નો દુરજ થયો
 કહ્યું જે બાપો ગ્યાછે બાર, તીરથ કરી આવ્યા આવાર. ૨૨
 કુસલ પુછવા પુત્રજ પાસ, તરત ગયા તેનેજ અવાસ,
 બેટાને બોલાવ્યો જહી, હું ગયા પછી સીંગત થહી. ૨૩
 દુઃખ સાગર તે કે કેમ તસ્યો, કરજ હતો તે કે કેમ ભસ્યો.
 રોકડું આપ્યું સુતે હાલ, હફતા કીધા કઈ કઈ સાલ. ૨૪

દોહરા.

એટલે બાપાને કહ્યું, કીધું સગળું કાંમ.
 પલમાં ટારયું કરજ ને, ગરમાં રાખ્યું દાંમ. ૨૩૭
 આબુપણુ એક લાખ નાં, કસ્યા નાર ને નાંમ.
 માલ હાલ વેચી કરી, હાથે લીધા દાંમ ૨૩૮
 મિત્ર મારા ના ભાગમાં, નફો થયો નિરધાર
 ત્રના લાખ તોતે થસે, ગાંમ સુંભાળે ગંમાર ૨૩૯
 પાંચ લાખ એમ પાસ છે, રોકડે રોકડું દાંમ.
 લેણીયાતો ના લક્ષમાં, આવે ને એક રાંમ-૨૪૦
 ખોટ સંધી ખાતે લખી, જમે લખી કમાઈ.
 લેણીયાતો જેવા થકી, ગયા તરત ગભરાઈ ૨૪૧
 થોડા કાલમાં લઈસ જૈ, કાયદા કેરો લાભ.
 એમ મેં અળગો કસ્યો, ત્રુટો તોજે આભ ૨૪૨
 સુંણી બાપ વિરમે થયો, પુત્ર પાસ પછતાએ.
 સુધ પુધ તારી ક્યાંગે, જેલા લેવા ને ગાએ ૨૪૩

દેધક તારી જાણનાર ને, તુંને થિક સો વાર.
 પંઈસો કુબાવી પર તણો, કેમ કરીસ કરાર રહજ
 ધન ગયો ફિરી પાંમીએ, આખ જો ન પમાએ.
 કવિયો લખી ગ્યા કાગળે, અંથ પુકારી ગાએ રહમ
 અંગ ભંગ ભલે થઈજ જો, તંન ધન ટરો તમાંમ.
 માંગું છું એ મુખ થકી, સત્ય શાખજો રાંમ રહદ

કવિતમનહર.

કુજ દરયોધ ને તો પાંડવો પાંચો ને મળી,
 કરોવ્યો જીવાર હિસો હરવા હરાંમ થી.
 હુમાસેન સુકની ને કરંણ કુપાત્ર ત્યોએ,
 વંનમાં કરવ્યો વાસ બાપ હેરા ગાંમ થી.
 ભટકી ભટકી બીખ માગી પર મુલકો માં,
 આજે એજખાએ તોએ નીતી વાજા તાંમ થી.
 રાજ માજ પાંમ્યાં વળી વાંમ્યા કુખ દારંણ સે,
 રતુ કહે ખરે ખરે સત્ય હેરા કાંમ થી રહજ

કુંડળીઓ.

એવું સત્ય અગરું કરી, પંઈસે પ્રીત મ રાખ.
 એક દિવસ આદેહ પણ, બળી જળી થાસે ખાક.
 બળી જળી થાસે ખાક, પછી ધન કોણ વાવરસે.
 ધરમ તણે દરબાર, અંગ તારે બિધરસે.
 મેતે સેસ પર ધરા, મેતે માગર હદ વેવું
 રે સત્ય રદ્ય રાખ, વાર ગણી વડુ છું એવું રહદ

પિતા વચન સુણી પુત્રને, જોલ્યો બાપા સાથ.

કુળને કાંમે લાગસે, પૈસો હસે જો હાથ રહલ.

છંદભૂજગી.

હસે હાથ નાણું ભજે કે ભિખારી, પિતા માતની લાજ કાંઈ નટારી.

ચહી દાસ ને પાસ આવી ભરાસે, સુકી માંનને ગાંનમાં ગુણ ગાસે.

નકી ધાર રાજે કયું કાંમ થાસે, ગયો પંચમાં તો ભલો તે દિપાસે.

ભલી ભાંત વેરી તજી ભૂમિ જાસે, સુકી માંનને ગાંનમાં ગુણ ગાસે.

ટળે શોક કોઈ જહો મૂખ જોતે, વડા પડિતો તો રયા ઘેર રોતે.

મલી માંગણો આગણે રચાવી વિમાસે, સુકી માંનને ગાંનમાં ગુણ ગાસે.

પડે આખડે જોકદી હેમ વાળો, મલી લોક જીથે કહેરે સંભાળો.

રહે રેમ લાવી વહીદ લોભાસે, સુકી માંનને ગાંનમાં ગુણ ગાસે રપ૩

છંદસીખરણી.

કરો દાંમે પ્રીતી અગણીત શખા આવી મળસે,

રિધી સીધી દેખી દુસમન તેને ત્રાસ પડસે;

ધરા આની માંહે નર સરસ તે નાંમિજ થસે,

હસે હાથે નાણુ નિત સુકૃત દાસો નિપજસે. રપ૪

દોહરો.

બાપ સુણીને જોલીઓ, સુર્ય રેર ચંડાળ.

તંન ધન તાર લય થસે, આવી જળપસે કાંજ રપ૫

છંદપદગમ.

ગયા તજી ધન વાન ઘરા તે પલક માં,
 રજડયા રાજે સાજ ગણા આ પલક માં,
 દંમડી નગે સાથ હાથ ખુલે હાલીઆ,
 સુભ અસુભ આચરણ સંગ લહી ચાલીઆ, ૨૫
 હસ્તી હોદા માંએ ખેસીને બરાજતા,
 સત્રુ પર સીંગ નેમ ક્રોધ ચડે ગાજતા,
 થયા હાલ ખેહાલ પાછલ સ્થા પાલીઆ,
 સુભ અસુભ આચરણ સંગલ હી ચાલીઆ, ૨૫૬
 તકીયા ગાદી તરત રજડાવિ રાખમાં,
 મુકી પુસ્પ સજાએ સુતા જે આકમાં,
 વળી તળ્યાં વિસેસ મંદીરને માલીઆ,
 સુભ અસુભ આચરણ સંગ લહી ચાલીઆ, ૨૫૮
 નરપતી થેગ્યા કે મરાણા માંનમાં,
 રહતા દિન ને રેન ગાંન ને તાંનમાં,
 કસ્યા કુડા જે કાજ એતરમાં ચાલીઆ,
 સુભ અસુભ આચરણ સંગ લહી ચાલીઆ, ૨૫૯

દોહરા.

ખેટે મુણી એવાતને, મનથી કસ્યો વિચાર.
 કરમે દિલ ગમતું પિતા, વળસે નૈ લિગાર ૨૬૦
 પછી પિતાને એમ કહ્યું, ગમે આપ ગટમાએ.
 કરો કાજ તતકાલે તે, મારે મુમત ન કાંએ ૨૬૧

બાપે પછી વિચાર્યું મન, લેણીયાતો કેમ થાય પ્રન.
 અવલ લેવો એજ ઉપાય, જેમ સુગમ તે કાજજ થાય રદર.
 સુગીમ તરત બોલાવ્યો પાસ બતાવ હસાજ આવે વિસવાસ,
 હસાજ મુનીમે હાજર કસ્યો, પંતર લાખ ત્રોટો નિસસ્યો રદર
 વાએદા-કરા તણું વિચાર, તરે લાખ ત્રોટો નિરધાર.
 વેચનારનું ખાટું જાએ, તો ખટ લાખ ખોટ લેખાને રદર
 ગયો ચલાવી તેને ઘેર, લીધલ પુત્રે જૈના સેર.
 ચિનય સહીત ઓચસ્યો વાત, સેર તણું મોટું જોતપાત રદર
 જો ખાટું તંમ થકી મુકાય, ખરચું દાંમ અમથીજ અપાય
 બાજ ટકાનું ગણાને સાથ, અરધ રોકડું હાલજ હાથ રદર

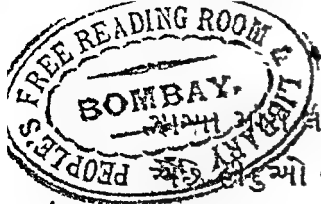
દોહરા.

લેણીયાતો નેનો તરત, હઈએ વધ્યો હુલાસ.
 એમ કરોતો આશમે, વાર હજાર છબાસ રદર
 જેમ પરહીજી એહથી, તેમજ સરવે સાથ.
 નગદ નાણા અરધતે, આખા જટ લે હાથ રદર
 બાકીના હફતા કસ્યા, જુદી જુદી માલ.
 લેણીયાતો રાજ થયા, નકી કસ્યા કે ન્યાલ રદર
 પાંચ પ્રસીધ પુત્રે કર્યા, જે બાપાત્રા સાંથ.
 સુંદરી સુતની પાસ જે, નવ થયા સાક્ષાત્ રદર
 લેણીયાતોને અપિઆ, રોકડા એટલાદાંમ.
 હફતા ચડ્યાથી આપમું, જે કરો વિરામ રદર

લેણિયાતો ગર પય તણા, પલમાં આળ્યા પુર,
 ભલું માગું એ એકનું, ઈસર દેવ હજુર ૨૭૨
 પુત્રે પિતા પ્રતે પછી, પ્રીતે પૂછી વાત.
 હકૂતા ભરસુ કેમ કેરી, દંમડી રઈ ન હાથ ૨૭૩
 બાપો બોલ્યો પુત્ર સુણ, લાજ રહીતે લાખ
 નિરધન ન થયા આપણે, દોલત શારી સાખ ૨૭૪
 શારી સાએ સાંપડે, સુખ મગજાનાં માજ
 એ દોલત ને આગળે, તુછ ગણે તે રાજ ૨૭૫
 સુણ વાત, લક્ષ્મી તણી, કહું તને કયાએ
 ખીજ છેતે રીજસે, ક્રોધ કોઈ ઉપાએ ૨૭૬
 સત્ય હસાબ સત્ય આલથી, સત્યમાં રહે મદાય,
 મહુ પેલાં તું ઉપરે, રીજે એજ ઉપાય.
 પિતા પાસ બિદાસ થે, ઓચરી એવી વાત.
 કહું તને કંઈણાએ તે, સુણીલ ને સાક્ષાત ૨૭૮
 લક્ષ્મી મૂહી રીસાહી ને, ક્રોધ ભરીતે હાલ.
 પિતા પાસ તે ઓચરી, દષ્ટી કરી વિકરાલ ૨૭૯
 મુજેમાં ગમતું નથી, રેવું તેક્ષણ એક.
 તજ પ્રીતી તમ તણી, લોકોએ તે છેક ૨૮૦

છપે.

અંમેરીકા ખંડ એક, ઉત્તર દક્ષણ બે ભાગો.
 સખા મારો સંપ, તજ ભૂમી થો આગો.
 રહી નમકી ક્ષણ એક, તરત માં મેં પણ તાગી.
 ભાઈ મારાના ભુપ, થયા મગલા અંનુ રાગી.

(૫૦)

કંઈ સાથમાં, આંહી પ્રવેશ કસ્યો અંમે
અંધો નું કાંમ, જાહર તે જાણો તમો. ૨૮૧

દોહરા.

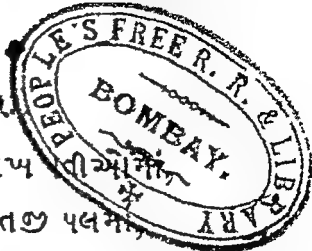
એમ આવી એ દેસમાં, ફરી ગણેરા ગાંમ.
થાક અડચાથી મેં પછી, મુજઈ કસ્યો વિરાંમ ૨૮૨
મખા સગળે ફરી વલ્યો, નાંને મોટે ગાંમ.
વિસેસ પ્રીતી તેહની, લાગી આંણે કાંમ ૨૮૩
ગણી ખુશી દિલ ઉપની, મુજેથી મન માંએ. ૧
આવતાં તંમ આગળે, અચરણ નમિલ કાંએ ૨૮૪

છંદગીઘોર.

કંઈ દીઠી સારી પાજ, રેવા રૂડી રીતે જાજ.
સોપે સુતં તમ પલાંએ, ડરતાં લેસ ને તે કાંએ ૨૮૫
યે ગુણવાં ન ફિરતાં દેસ, કરતા પર તણે પ્રવેસ.
ભમતા કોઠી ફવજ ધરાય, જોયા મેહુ કારો કાર ૨૮૬
કંઈ કપાસ લઈને પાસ, અંતર લાવીને વિસવાસ.
ભરતા પાજ ઉભે આજ, જોયા મેં એમ મારાજ ૨૮૭
મુલવાંન જાહુ ગાણું માલ, દેતા દીઠા કંઈ આકાલ.
મનની મુકી દૈને ત્રાસ, રાખી દીલ મોઠી આસ ૨૮૮

દોહરા.

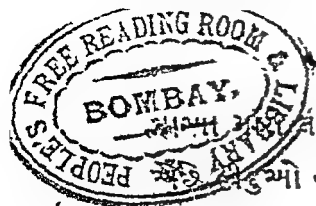
એમ અતી વિસવાસ થી, પ્રીતે તારી પાસ.
જોઈ રીજી હુ ગણી, ફરી તેને અવાસ ૨૮૯
હવે જેવું રચતું નથી, ક્ષણ ક્ષણ દાજે દેહ.
વિતા અરથ હુખ આપને દેછે જોહી જોહ ૨૯૦

લાલચ વધી તમામ લોકો લખ્યો તીર્થોમાં,
 સખા મારો ગયો તેથી ધરો તજી પલમાં,
 ભાઈ સંમ ભાડુતી ને દંમતાંજ દીઠા માટે,
 વસવા ઈછું છું હું પણ આગલ સ્થળમાં,
 તારી પર પ્રીતી કાઝે પેખતી મુદલ નથી,
 ફેંકે છે પયરો લોકો ક્રોધ ભર્યા બલમાં.
 દીઠા દુખો ભારી જારી અપતા મોટા વેપારી,
 જાંહું હું સવારી એમ આવે છે અકલમા ૨૯૧

દોહરા.

વાત સુણી આગર કહે, સાચી કઈતે બાલ.
 હાલ લોકોએ મુજને, કીધો દુખીએ હાલ ૨૯૨
 બાપ કહે હે બાળકી, આપું છું આમાએ
 દુખ તુર્થી દેખાય નંઈ, માટે થા વિદાએ ૨૯૩
 સખા તારો નાં સંગમાં, રેવા ચીત છે આય
 જીવસ તું પણ તે જગા, આપું છું આમાય ૨૯૪
 રાએ સગળા લોક જો, હું પર મોહું હેત.
 તેદી તરત તું આવજે, તારા મિત્ર સેમૈત ૨૯૫
 ગહી લક્ષ્મી તરત તે, તજી ને મુંજઈ સેર.
 તેથી દેખસ નિર ધંનો, ઘણા જાણુ ના ઘેર ૨૯૬
 આગર સંગે સરમસે, પ્રીતી કરે પ્રજાય.
 તારે તરત તું જાણજે, લક્ષ્મીજી લલચાય ૨૯૭
 સુણી વાત પિતા તંણી, સુતે નમાવ્યું સીસ.

(૫૦)

કંઈ સાથમાં, આંહી પ્રવેશ કસ્યો અંમો
જુઓ નું કાંમ, બહાર તે બાણો તમો. ૨૮૧
દોહરા.

એમ આવી એ દેસમાં, ફરી ગણેરા ગાંમ.
થાક ચડ્યાથી મેં પછી, મુબઈ કસ્યો વિરાંમ. ૨૮૨
સખા મગળે ફરી વસ્યો, નાંને મોટે ગાંમ.
વિસેસ પ્રીતી તેહની, લાગી આંણે કાંમ ૨૮૩
ગણી ખુશી દિલ ડિપની, મુજેથી મન માંએ.
આવતાં તંમ આગળે, અચરણ નાખિલે કાંમે ૨૮૪
છંદગીધોર.

કંઈ દીઠી સારી પાળ, રેવા રૂડી રીતે બાળ.
સોપે સુત તંમ પલાંએ, ડરતાં લેસ ને તે કાંએ ૨૮૫
થે ગુણવાં ન ફિરતાં દેસ, કરતાં પરતાંણે પ્રવેસ.
ભમતા કોઠી ધ્વજ ધરાય, જોયા મેહ કારો કાર ૨૮૬
કંઈ કપાસ લઈને પાસ, અંતર લાવીને વિસવાસ.
ભરતા પાળ હિમે આજ, જોયા મેં એમ મારાજ ૨૮૭
મુલવાંન બહુ ગાણું માલ, દેતા દીઠા કંઈ આકાલ.
મનની મુકી દેને ત્રાસ, રાખી દીલ મોઠી આસ ૨૮૮
દોહરા.

એમ અતી વિસવાસ થી, પ્રીતે તારી પાસ.
જોઈ રીજુ હુ-ગણી, ફરી તેને અવાસ ૨૮૯
હવે રેવું રચવું નથી, કાણ કાણ દાંજ દેહ.
વિના અરથ દુખ આપને દેછે જોહી જોહ ૨૯૦

(૫૨)

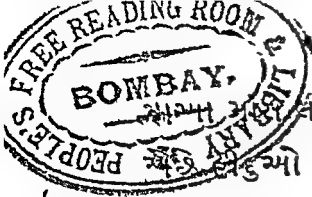
કવિત મનહર.

લાલચ વધી તમામ લોકો લખ્ય તો આગે,
 સંખ્યા મારો ગયો તેથી ધરો તજી પલમો,
 ભાઈ સંમ ભાડુતી ને દમતાંજ દીકા માટે.
 વસવા ઈછું છું હુપણ આગલ સ્થળમાં,
 તારી પર પ્રીતી કાઝે પેખતી સુદલ નથી,
 ફેકે છે પથરો લોકો ક્રોધ ભર્યા બલમાં.
 દીકા હુખો ભારી જરી અપતા મોટા વેપારી,
 બંદુ હું સવારી એમ આવે છે અકલમા ૨૯૧

દોહરા.

વાત સુણી સાગર કહે, સાચી કઈતે બાલ.
 હાલ લોકોએ મુજને, કીધો હુખીએ હાલ ૨૯૨
 બાપ કહે હે બાળકી, આપું છું આજાએ
 હુખ તુથી દેખાય નંઈ, માટે થા વિદાએ ૨૯૩
 સંખ્યા તારો નાં સંગમાં, રેવા ચીત છે ચાય
 બંધન તુપણ તે જગાં, આપું છું આજાય ૨૯૪
 રાંખે સગળા લોક જો, હું પર મોટું હેત.
 તેદી તરત તું આવજે, તારા મિત્ર સમેત ૨૯૫
 ગહી લક્ષ્મી તરત તે, તજી ને મુંજઈ સર.
 તેથી દેખસ નિર ધંનો, ઘણા જણ ના ઘેર ૨૯૬
 સાગર સંગે સરસસતે, પ્રીતી કરે પ્રજાય.
 તારે તરત તું બાંણજે, લક્ષ્મીજી લલચાય ૨૯૭
 સુણી વાત પિતા તંણી, સુતે નમાવ્યું સીમ.

કંઈ સાથમાં, આંહી પ્રવેશ કસ્યો અંમો
 મુઠ્ઠા નું કાંમ, જાહર તે જાણો તમો. ૨૮૧
 દોહરા.

એમ આવી એ દેસમાં, ફરી ગણેરા ગાંમ.
 થાક અડ્યાથી મેં પછી, મુજઈ કસ્યો વિરાંમ ૨૮૨
 સખા સગળે ફરી વલ્યો, નાંને મોટે ગાંમ.
 વિસેસ પ્રીતી તેહની, લાગી આંણે કાંમ ૨૮૩
 ગણી ખુશી દિલ ઉપની, મુજેથી મન માંઅં.
 આવતાં તંમ આગળે, અચરણ નામિલે કાંમ ૨૮૪

છંદઉધોર.

કંઈ દીઠી સારી પાજ, રેવા રૂઢી રીતે જાજ.
 સોપે સુતં તમ પલાંઅં, ડરતાં લેસ ને તે કાંઅં ૨૮૫
 યે ગુણવાં ન ફિરતાં દેસ, કરતા પર તણે પ્રવેસ.
 ભમતા કોઠી પ્વજ ધરાર, જોયા મેહ ઠારો ઠાર ૨૮૬
 કંઈ કપાસ લઈને પાસ, અંતર લાવીને વિસવાસ.
 ભરતા પાજ ઉભે આજ, જોયા મેં એમ મારાજ ૨૮૭
 મુલવાંન જહુ ગાણું માલ, દેતા દીઠા કંઈ આકાલ.
 મનની મુકી દૈને ત્રાસ, રાખી દીલ મોઠી આસ ૨૮૮

દોહરા.

એમ અતી વિસવાસ થી, પ્રીતે તારી પાસ.
 જોઈ રીજી હુ-ગણી, ફરી તેને અવાસ ૨૮૯
 હવે રેવું રચતું નથી, ક્ષણ ક્ષણ દાજ દેહ.
 વિના અરથ કુખ આપને દેછે જોહી જોહ ૨૯૦

(૫૨)

બાપા સોચું બોલયા, પુરા વિસવા વીસ ૨૯૮
પિતા પૂત્ર સંવાદ માં, કર્યો અંથ આવાર.
વાંચી ધારી સજનો, સંમજી લેજો સાર ૨૯૯
કરતા ક્ષત્રી ભાટીઓ, જનમ ભૂમી કછ દેસ.
વેપાર કારણુ આસમે મુજે કસ્યો પ્રવેસ ક્યં
ગાંમ અંજરે વાસને, રતનસી છે માંમ.
કવિ કોવિદ ને કહું-હુ, પ્રીત ધરી પ્રણામ ૩૦૧
વિક્રમ વરસ ઓગણીસસે, એકવીસે તે સાર.
આશાડ અંધારા પક્ષની, પંચમી ને ગુરુ વાર ૩૦૨
અંથ સમાપ્ત થૈ રહ્યો, કહુંછુ નામી સીશ.
વાચી સઉ તમે વદો, જય જંય શ્રી જગદીસ ૩૦૩

સમાપ્ત.

કવિ દલપતરામડાલાભાઈની આપેલી ગરબિ.

“ભુલ્યો મન ભમરા તું ક્યાં ભમ્યો”

એ રાગનુછે.

શેર બજારે આ શું કર્યું, વાલ્યો દુનિયાનો ડાટ;
લાજ લિધી લાખો લોકની, ઉપજાવ્યા ઉચાટ. શેર: ૧
પ્રથમ તો પેસા પમાડી આ લલચાવિયા લોક;
શૂઝી વિના થયા માનવી, ફાંફાં મારતા ફોક. શેર: ૨
બાગમાં બહુ મારો શોભતો, જેવો ફૂલનો ફાલ;
જેવો તમાસો જાડતાણો, તેવો થઈ ગયો તાલ. શેર: ૩
મુંબઈની મોટી મોહિણી, મુખ સ્વરગ સમાન;
દિલગિરિ વાળી દેખાયછે, જેવું મોટું મંશાણ. શેર: ૪
નુર ગયું નર નારિનું, મુખ જાણ્યાં જણાય;
શત્રુને લશકરે હુટિયાં, એવું ડોળ દેખાય. શેર: ૫
કઈકે વાશણુ ધર, વેચિયાં, વેચ્યાં બંગલા બાગ;
કઈતો કરજ દરિયે પડ્યા, તેનો ન જણાય તાગ. શેર: ૬
ભલારે ભલાને ભુલાવિયા, ભુલ્યા ડાહા દિવાન;
હાંણુ અને હમવું થયું, ખોઈ સુધ્ધ ને સાન. શેર: ૭
એક સંકટ આ જીગારનું, ખીજે રે તણો રોજ;
ત્રીજું કોગળિયું તુટી પડ્યું, ધરો થઈ ધર બોજ. શેર: ૮
કશિ અતુરાઈ ચાલે નહીં, દીસે દેવનો કોપ;
ક્યાંથી આવ્યું નાણું ક્યાં ગયું, એમ થયુરે અલોપ. શેર: ૯
સ્વપનમાં સ્મૃધ્ય જે માપડી, ગઈ સ્વપનાનિ માથ;
અંગે પિડા ઉલટી વધી, વાગ્યા છાતિયે હાથ. શેર: ૧૦

કષ્ટકે રાંમા મેલી રખડતી, મેલ્યાં રેઝળતાં બાળ;
 નાશિ છુટ્યા નર એકલા, આબ્યો કઠણ આ કાલ, શેર ૧૧
 કોડપતી હતા કઈક તે, થયા કોડીનાં આજ;
 અતિશે વધારેલી આબંર, તેની ભૂટાણી લાજ. શેર ૧૨
 ન્યારે જવા ખેઠી લક્ષ્મી, જુઓ દૈવનો ખેલ;
 દરિયો પુરાવાનું દિલ થયું, ભૂલ્યા અધિક ભણેલ. શેર ૧૩
 નાણું નાખ્યું ખારા નીરમાં, જાણ્યું ઉગશે ઝાડ,
 લક્ષ્મી તણું ફળ લાગશે, થાશે સોનાનાં પહાડ. શેર ૧૪
 વાંક નથી એમાં વિશ્વનો, કીધો કર્તારે કોપ;
 આંખો અંજલિ આસા નથી, થઈ અકલ અલોપ. શેર ૧૫
 ઓગણિસે એકવીશમે વિક્રમાન્વિત વર્ષ;
 સાંભરશે આતો સર્વને, ઉતર્યો સહિનો અમર્ષ* શેર ૧૬
 અતુર ઘણાએ ચેતાવતા, ભાખી લખતાં ભવિષ્ય;
 ચેતી શકે કેમ ચિત્તામાં, ન્યાં રૂઝા જગદીશ. શેર ૧૭
 ધાયલ કષ્ટક ઘણા થયા, જોતાં એવા જાણાય
 આખી ઉમર લગી એહના, નહીં ધાવ રૂઝાય. શેર ૧૮
 પુંકી પુંકી પગ માંડતા, બિહિતા માંખિયિ મન;
 ફાંદામાં આવી આવી ફશી પડ્યા, તેનાં તરફે તન; શેર ૧૯
 દેશ આખે દવ લાગીઓ, એ તો કેમ ઓલાય;
 શું જાણિયે હવે શું થશે, કશું કશું એ ન જાય; શેર ૨૦
 કઈકે હાથક ખાધી કારમી, થયા ચિતભ્રમ રોગ;
 નાણું જતાં લાજ નવ રહી, જોજો કર્મના જોગ; શેર ૨૧

સત્ય તત્ત્વો સત્યવાદિએ, તત્ત્વો જોલેલા જોલે;
 ભકતર જે ભારે ખમ હતા, તેનો પણ ઘટ્ટો તોલ; શેર ૨૨
 ઘરમાં સંતાઈ ઘણા રહે, લાગે લોકમાં લાજ;
 મરણ ઈછે કઈક માનવી, દેખી ન ખમાય દાઝ ; શેર: ૨૩
 પ્રભુને જાતું કરિ પ્રાર્થના, એજ છેલો ઉપાય;
 દલપતરામના દેવ તું, સઉની કરજે સહાય; શેર: ૨૪

કંઈકે રાંમા મેલી રખડતી, મેલ્યાં રંઝળતાં ખાંખ;
 નાશિ છુટ્યા નર એકલા, આવ્યો કઠણ આ કાલ, શેર ૧૧
 કોડપતી હતા કંઈક તે, થયા કોડીનાં આજ;
 અતિશે વધારેલી આખંડ, તેની લૂટાણી લાજ. શેર ૧૨
 જ્યારે જવા જેઠી લક્ષ્મી, જીવ્યો દૈવનો ખેલ;
 દરિયો પુરાવાનું દિલ થયું, ભૂલ્યા અધિક ભણેલ. શેર ૧૩
 નાણું નાખ્યું ખારા નીરમાં, જાણ્યું ઉગશે ઝાડ,
 લક્ષ્મી તણું ફળ લાગશે, થાસે સોનાનાં પહાડ. શેર ૧૪
 વાંક નથી એમાં વિશ્વનો, કીધો કર્તારે કોપ;
 આંખો અંજાઈ અસા નથી, થઈ અકલ અલોપ. શેર ૧૫
 ઓગણિસે એકવીશમું વિક્રમાન્વિત વર્ષ;
 સાંભરશે આતો સર્વને, ઉતર્યો મહિનો અમર્ષ* શેર ૧૬
 ચતુર ઘણાએ ચેતાવતા, ભાખી લખતા ભવિષ્ય;
 ચેતી શકે કેમ ચિત્તામાં, જ્યાં રહ્યા જગદીશ. શેર ૧૭
 ધાયલ કંઈક ઘણા થયા, જોતાં એવા જણાય
 આખી ઉમર લગી એહના, નહીં ધાવ રૂઆય. શેર ૧૮
 પુંકી પુંકી પગ માંડતા, બિહિતા માંખિયિ મન;
 ફાંદામાં આવી આવી ફૂંસી પડ્યા, તેનાં તરફડે તન; શેર ૧૯
 દેશ આખે દવ લાગીઓ, એ તો કેમ ઓલાય;
 શું જાણિયે હવે શું થશે, કંઈક કશું એ ન જાય; શેર ૨૦
 કે હાલક ખાધી કારમી, થયા ચિતભ્રમ રોગ;
 જતાં લાજ નવ રહી, જોજો કર્મના જોગ; શેર ૨૧

12516